

2
nmbs

Jaarverslag 2018

Inhoud

1. Jaarverslag van de NMBS opgesteld met toepassing van artikel 95 en 96 van het Wetboek van Vennootschappen

1.1. Corporate Governance

1.2. Bezoldigingsverlag

2. Financiële staten

3. Activiteitssectoren

4. Verslag van het College van commissarissen

1. Jaarverslag van de NMBS opgesteld met toepassing van artikel 95 en 96 van het Wetboek van Vennootschappen

Jaarverslag van de NMBS opgesteld met toepassing van artikel 95 en 96 van het Wetboek van Vennootschappen

In overeenstemming met artikels 95 en 96 van het Wetboek van Vennootschappen stelt de Raad van Bestuur zijn jaarverslag op.

1. Evolutie van activiteiten en resultaten

a) Boekhoudkundig referentiestelsel

Sinds het boekjaar 2011 wordt de boekhouding van de NMBS gevoerd volgens de IFRS-normen, conform artikel 89 van het beheerscontract afgesloten met de Staat maar ook om te beantwoorden aan de verwachtingen van de investeerders.

De enkelvoudige jaarrekening wordt evenwel opgesteld volgens twee boekhoudkundige referentiestelsels (Belgische B-GAAP normen en IFRS-normen). De dualiteit van de referentiestelsels leidt tot verschillende cijfers, aangezien de boekhoudregels verschillen naar gelang van de gebruikte normen. Het netto resultaat van 2018 volgens IFRS bedraagt -2,9 M€ maar moet als volgt herwerkt worden om het netto resultaat volgens B-GAAP (30,7 M€) weer te geven :

- financiële voorziening voor afgeleide instrumenten geboekt in B-GAAP (-2,0 M€);
- wijzigingen van de reële waarde met betrekking tot de overige financiële instrumenten niet geboekt in B-GAAP (-1,7 M€);
- meerwaarden op geherwaardeerde materiële vaste activa afgeboekt ingevolge verkopen in B-GAAP (+0,8 M€);
- meerwaarde afgeboekt in B-GAAP ingevolge de fusie door overneming van de dochtervennootschap Eurostation (+34,6 M€);
- vooraf geboekte verwachte kredietverliezen vanaf de erkenning van een vordering in IFRS (toepassing van de nieuwe norm IFRS 9) (-0,3 M€);
- uitgestelde belastingvorderingen geboekt in IFRS (+7,8 M€);
- herstructureringen van financieringsverrichtingen in één keer geboekt in het resultaat IFRS van het verleden en gespreid in B-GAAP (-5,6 M€).

Omdat dit jaarverslag toegevoegd wordt bij de rekening neergelegd bij de Nationale Bank van België, welke volgens de Belgische normen opgesteld wordt, werden de vermelde cijfers bepaald volgens dit boekhoudkundig referentiestelsel. Het zijn overigens deze rekeningen die het voorwerp uitmaken van het certificeringsverslag dat werd opgesteld door het College van Commissarissen.

b) Fusie door overneming van de dochtervennootschap Eurostation per 30 juni 2018

De in dit rapport gepresenteerde cijfers zijn die van de NMBS na fusie door overneming van de dochtervennootschap Eurostation met boekhoudkundige en fiscale uitwerking per 1 juli

2018. Ze bevatten per 30 juni 2018 een meerwaarde ingevolge de fusie (38,5 M€) evenals het resultaat van de opgeslorpte activiteiten vanaf 1 juli 2018 (-3,7 M€).

Resultatenrekening

Resultatenrekening (in M€) - B-GAAP	2018	2017	Delta
Verkopen en diensten	2.578,1	2.478,6	99,5
Omzet	2.338,7	2.277,3	61,4
Voorraad goederen in bewerking en gereed product en bestellingen in uitvoering	12,1	-2,5	14,7
Geproduceerde vaste activa	141,3	156,7	-15,3
Andere bedrijfsopbrengsten	41,0	31,2	9,9
Niet recurrente bedrijfsopbrengsten	44,8	15,9	28,9
Kosten van verkopen en diensten	-2.480,1	-2.443,2	-36,9
Handelsgoederen-, grond- en hulpstoffen	-108,8	-96,9	-11,9
Diensten en diverse goederen	-2.341,6	-2.287,8	-53,8
Bezoldigingen, sociale lasten, pensioenen	0,0	0,0	0,0
Andere bedrijfskosten	-9,5	-6,5	-3,0
Niet recurrente bedrijfskosten	-20,2	-52,0	31,8
EBITDA	98,0	35,4	62,6
Afschrijvingen	-405,4	-383,1	-22,2
Waardeverminderingen	-13,1	-13,6	0,5
Voorzieningen	-1,6	25,8	-27,4
EBIT	-322,1	-335,5	13,4
Financieel resultaat	352,8	394,1	-41,4
EBT	30,7	58,6	-27,9
Belastingen	0,0	0,0	0,0
Resultaat	30,7	58,6	-28,0

Operationeel resultaat

Het operationeel resultaat vóór afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen omvat zowel de recurrente kosten en opbrengsten als de niet recurrente kosten en opbrengsten, nl.:

	2018	2017	Delta
<i>Operationeel resultaat recurrent</i>	73,4	71,5	1,8
<i>Operationeel resultaat niet recurrent</i>	24,6	-36,1	60,7
EBITDA	98,0	35,4	62,6

De verbetering van het **recurrent** operationeel resultaat (+1,8 M€) is hoofdzakelijk het gevolg van:

- de stijging van de omzet (bestellingen in uitvoering inbegrepen) met 76,1 M€, waarvan hoofdzakelijk +42,3 M€ omzet uit het binnenlands verkeer en +27,4 M€ exploitatiesubsidies;
- de stijging van de diensten en diverse goederen met 53,8 M€, waarvan +29,2 M€ ingevolge de verhoging van de infrastructuurvergoeding; +6,5 M€ ICT-prestaties (consultancy inbegrepen); +4,2 M€ onderhoud van gebouwen, terreinen en rollend materieel, en een toename van de personeelskosten met 4,5 M€;
- de daling van de geproduceerde vaste activa met 15,3 M€;
- de stijging van de handelsgoederen, grond- en hulpstoffen met 11,9 M€.

Het **niet recurrent** operationeel resultaat bedraagt 24,6 M€ en wordt voornamelijk verklaard door:

- +38,5 M€ meerwaarde bij de fusie Eurostation. Per 30 juni 2018 werden de activa en passiva van Eurostation (na weglating van de intragroeprekeningen en sommige herwerkingen voor afstemming op de NMBS-regels) in de boekhouding van de NMBS opgenomen (+152,7 M€), met daartegenover de uitboeking van de deelneming in Eurostation (-114,2 M€), en werd de herwaarderingsmeerwaarde van 34,6 M€ op die deelneming afgeboekt;
- +3,6 M€ ingevolge de toepassing van het addendum 2018 bij de "Samenwerkingsafspraken" met de NS betreffende de tussenkomsten van de NS in de operationele verliezen van de ICZ Brussel-Amsterdam;
- +1,9 M€ door de NMBS gerealiseerde meerwaarde bij de verkoop van de activa van Gent Fabiolalaan (afkomstig van Eurostation bij de fusie);
- +1,7 M€ ingevolge terugnemingen van voorzieningen voor bodemsanering;
- +1,3 M€ aangroei van vaste activa, waarvan +1,2 M€ verhoging van de oppervlakte van bepaalde percelen;
- -8,9 M€ niet recurrente waardeverminderingen op vaste activa;
- -11,1 M€ niet recurrente afschrijvingen op vaste activa.

In 2017 bevatte het niet recurrent operationeel resultaat van -36,1 M€ bedragen van -19,0 M€ waardeverminderingen geboekt op immateriële vaste activa, waarvan (gedeeltelijk) de stopzetting van de projecten DICE en NDS, -24,2 M€ niet recurrente waardeverminderingen op vaste activa en +8,5 M€ voor het relanceplan.

Andere belangrijke elementen van het resultaat

Na het in rekening nemen van de afschrijvingen (-405,4 M€), waardeverminderingen (-13,1 M€) en voorzieningen (-1,6 M€) bedraagt het exploitatieresultaat (EBIT) -322,1 M€ in 2018.

De financiële resultaten van 2018 zijn positief ten belope van 352,8 M€. Deze resultaten bestaan hoofdzakelijk uit:

- de netto afschrijvingen van de kapitaalsubsidies (380,7 M€);
- de afschrijvingen van de eerder bij alternatieve financiële verrichtingen ontvangen NPV's (8,3 M€);

- de terugneming van de financiële voorziening voor afgeleide instrumenten verbonden aan de financiële schuld (1,0 M€);
- de netto kosten van de schuld gedragen door de NMBS (-41,8 M€);
- de dividenden van deelnemingen (2,8 M€).

Het netto resultaat van het boekjaar is positief ten belope van 30,7 M€.

Balans

Balans (in M€)	2018	2017	Δ	Δ %
Vaste Activa	8.312,8	8.402,3	-89,5	-1,1%
Immateriële vaste activa	215,7	216,7	-1,0	-0,5%
Materiële vaste activa	7.676,6	7.624,0	52,6	0,7%
Financiële vaste activa	420,6	561,6	-141,0	-25,1%
Vlottende Activa	3.423,2	3.551,7	-128,5	-3,6%
Vorderingen op meer dan één jaar	1.134,9	1.128,9	6,0	0,5%
Vorraden en bestellingen in uitvoering	330,6	313,3	17,3	5,5%
Vorderingen op ten hoogste één jaar	1.196,1	1.218,7	-22,5	-1,8%
Geldbeleggingen	441,5	520,5	-79,0	-15,2%
Liquide middelen	167,0	206,5	-39,5	-19,1%
Overlopende rekeningen	153,1	163,8	-10,7	-6,5%
Activa	11.736,1	11.954,0	-217,9	-1,8%
Eigen vermogen	6.793,9	6.536,5	257,4	3,9%
Kapitaal	249,0	249,0	0,0	0,0%
Herwaarderingsmeerwaarden	104,8	140,2	-35,4	-25,2%
Overgedragen verliezen	-532,0	-562,7	30,7	-5,5%
Kapitaalsubsidies	6.972,1	6.710,0	262,1	3,9%
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	690,1	681,7	8,4	1,2%
Voorzieningen	690,1	681,7	8,4	1,2%
Schulden	4.252,1	4.735,8	-483,7	-10,2%
Schulden op meer dan één jaar	2.939,1	2.962,6	-23,4	-0,8%
Schulden op ten hoogste één jaar	930,3	1.405,7	-475,4	-33,8%
Overlopende rekeningen	382,6	367,5	15,1	4,1%
Passiva	11.736,1	11.954,0	-217,9	-1,8%

Het balanstotaal van de NMBS per 31 december 2018 bedraagt 11.736,1 M€, d.i. een daling met 217,9 M€ tegenover 31 december 2017 (11.954,0 M€).

De balansstructuur blijft gekenmerkt door een belangrijk deel vaste activa (8.312,8 M€), in hoofdzaak materiële vaste activa (7.676,6 M€).

De materiële en immateriële vaste activa bedragen 7.892,2 M€ op 31 december 2018 en stijgen met 51,6 M€ ten opzichte van 31 december 2017, hoofdzakelijk als gevolg van de in 2018 gerealiseerde investeringen (426,9 M€) en de fusie met Eurostation per 30 juni 2018 (61,1 M€, waarvan onder meer France Bara-Fonsny (terreinen en gebouwen) voor +100,6 M€, activa van Gent Fabiolalaan voor +27,4 M€ en van Mechelen Stationsomgeving voor +11,0 M€, deels gecompenseerd door de weglating van de door de NMBS aan Eurostation gestorte voorschotten voor -101,7 M€), verminderd met de afschrijvingen (-425,4 M€).

De nieuwe investeringen omvatten onder meer 165,9 M€ voor de aankoop en de renovatie van rollend materieel, 110,7 M€ voor het onthaal van de reizigers, 89,0 M€ voor de investeringen in de werkplaatsen en et 50,7 M€ voor de informatica.

De vaste activa werden voor 87,44% gefinancierd met kapitaalsubsidies van de federale overheid, voor 0,90% door andere overheden en voor 11,66% met leningen.

Ingevolge de fusie met Eurostation per 30 juni 2018 worden de niet verbruikte subsidies m.b.t. de door de NMBS aan Eurostation gestorte voorschotten van 100,7 M€ beschouwd als een "reserve voorschotten ex-Eurostation".

De financiële vaste activa bedragen 420,6 M€ per 31 december 2018 en dalen met 141,0 M€ t.o.v. 31 december 2017 (561,6 M€), met hoofdzakelijk -148,7 M€ ingevolge de fusie met Eurostation per 30 juni 2018 en +3,0 M€ ingevolge de integratie in de NMBS van de deelnemingen van ex-Eurostation in De Leeuwe II, SLP, Hasselt Stationsomgeving en K. Eur Development.

De rest van de activa wordt gevormd door de vlottende activa (3.423,2 M€), die onder andere voor 1.134,9 M€ bestaan uit vorderingen op meer dan één jaar, voor 1.196,1 M€ uit vorderingen op ten hoogste één jaar en voor 608,5 M€ uit geldbeleggingen en liquide middelen.

Bij de vorderingen bevinden zich onder meer voor 1.451,7 M€ vorderingen op de Staat in het kader van de schuldovername op 1 januari 2005 (Back to Back), vorderingen m.b.t. de exploitatiesubsidies en de kapitaalsubsidies en vorderingen op de Staat en de Gewesten in het raam van bijzondere overeenkomsten voor de financiering van investeringen en in het raam van het beheerscontract, en voor 313,9 M€ aan geplaatste borgtochten in het kader van de CSA's ("Credit Support Annex" verbonden aan financiële afdekkingsproducten).

De passiva worden hoofdzakelijk gevormd door 6.793,9 M€ eigen vermogen, 690,1 M€ voorzieningen voor risico's en kosten, 2.939,1 M€ schulden op meer dan een jaar en 930,3 M€ schulden op ten hoogste een jaar.

De daling van de herwaarderingsmeerwaarden met 35,4 M€ wordt hoofdzakelijk verklaard door de afboeking, ingevolge de fusie met Eurostation per 30 juni 2018, van de herwaarderingsmeerwaarde van 34,6 M€ op de deelneming in Eurostation.

De daling van de schulden op ten hoogste één jaar met 475,4 M€ wordt hoofdzakelijk verklaard door -350 M€ terugbetaling van commercial paper, -101,2 M€ ingevolge de fusie met Eurostation per 30 juni 2018, ten gevolge de weglating van de schuld op rekening jegens Eurostation (intragroep rekening-courant), -59,5 M€ m.b.t. het GEN-fonds en -16,7 M€ door de derden uitgevoerde stortingen in het kader van de CSA's.

Evolutie van de schuld

Onder **netto financiële schuld** van de NMBS dient verstaan:

de bij financiële instellingen aangegane schuld (schuld die in de boekhouding wordt opgenomen);

- + de leasingschulden aan passiefzijde van de balans;
- + de thesaurieleningen en de rentedragende schulden jegens dochterondernemingen en verwante ondernemingen;
- de geldbeleggingen bestemd voor de gedeeltelijke terugbetalingen van het nominaal bedrag van de bij financiële instellingen aangegane schuld;
- de met de Staat afgesloten “back to back”-verrichtingen in het raam van de schuldovername op 1 januari 2005 (KB van 30 december 2014);
- de thesaurievoorschotten en de rentedragende vorderingen op dochterondernemingen en verwante ondernemingen;
- de liquide middelen en de geldbeleggingen bij financiële instellingen, wanneer ze niet beheerd worden voor rekening van derden (GEN-Fonds, ...).

Rekening houdend met het koninklijk besluit van 25 december 2016 en met de stand van vordering van de opmaak van het nieuw beheerscontract, werd de definitie van de economische schuld in 2016 aangepast. Zo dient onder **economische schuld** van de NMBS verstaan:

- de netto financiële schuld;
- + het saldo van de gewestelijke cofinancieringen;
- + het saldo van de ontvangen maar niet uitgegeven kapitaalsubsidies;
- + het saldo van de handelsvorderingen en -schulden;
- + het saldo van de gestorte en ontvangen borgtochten m.b.t. de CSA-overeenkomsten;
- + de netto vordering m.b.t. de exploitatiesubsidies.

De netto financiële schuld bedraagt 2.255,9 M€ op 31 december 2018, dit is een daling met 396,2 M€ op één jaar tijd.

De economische schuld bedraagt echter 2.376,2 M€ op 31 december 2018, tegenover 2.483,1 M€ op 31 december 2017, ofwel een daling met 106,9 M€.

Overeenkomstig de door de Raad van Bestuur van 28 september 2018 goedgekeurde financiële politiek van de NMBS zou de netto langetermijnschuld minimum 75% en maximum 90% tegen vaste rentevoet en minimum 10% en maximum 25% tegen variabele rentevoet moeten bedragen. De percentages van de schuld tegen vaste en variabele rentevoet bedragen respectievelijk 83,05% en 16,95%.

Inlichtingen omtrent deelnemingen

In overeenstemming met de wet van 26 januari 2018 wordt hieronder een exhaustieve lijst gegeven van alle vennootschappen waarin de NMBS rechtstreekse of onrechtstreekse participaties bezit, met vermelding van het houderspercentage:

Naam	Quotum in het stemrecht in %op 31/12/2018
A + Logistics	100,00
B-Parking	100,00
De Leew e II	100,00
Publifer	100,00
Train World	100,00
YPTO	100,00
Railtour	95,44
Eurogare	75,00
BeNe Rail International	50,00
Hasselt stations omgeving	50,00
K. EUR Development	50,00
Schelde-Landschaps park (SLP)	50,00
HR Rail	49,00
THI Factory	40,00
THV EGT	33,33
Lineas Group	31,12
Thalys International	29,00
Terminal A thus	25,42
Belgian Mobility Card	25,00
Optimobil Belgium	24,01
ICRRL	14,99
Railteam	10,00
Transurb	10,00
Eurofima Joint-Stock Cie (droit suisse)	9,80
Hit Rail	8,00
Eurostar Intern. Ltd	5,00
THV Hasalink.be	5,00
BC Clearing	4,76
Eurail GIE	2,32

2. Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

We hebben geen kennis van belangrijke gebeurtenissen die zich zouden voorgedaan hebben tussen de datum van afsluiting van de rekeningen en de datum van hun vastlegging.

3. Omstandigheden die een aanzienlijke invloed kunnen hebben op de ontwikkeling van de vennootschap

Naast de omstandigheden die hierna beschreven worden onder het punt risico's verbonden aan het gebruik van financiële instrumenten, dient er opgemerkt te worden dat er op dit moment nog geen nieuw beheerscontract is afgesloten met de Staat.

De voorbereidingen om een nieuw beheerscontract op te stellen tussen de NMBS en de Staat worden voortgezet. Het beheerscontract zal naast de verplichtingen van de NMBS ook de toelagen vastleggen die de NMBS zal ontvangen voor haar opdrachten van openbare dienst, zowel inzake investeringen als inzake exploitatie, evenals het aanbod, het commercieel beleid en het beleid inzake de tarieven.

In afwachting werd het beheerscontract 2008-2012 verlengd en werden voorlopige regels die gelden als beheerscontract vastgelegd door het koninklijk besluit van 3 februari 2019. Dit koninklijk besluit stelt voorlopig de dotatie vast die de NMBS zal ontvangen voor de periode 2016 tot 2020, voor de opdrachten van openbare dienst, zowel voor de investeringen als voor de exploitatie. Bovendien werden er via dit koninklijk besluit subsidies toegekend aan de NMBS voor de periode 2016 tot 2020, om de kost van specifieke projecten te dekken met betrekking tot de strijd tegen het terrorisme en het radicalisme.

Bovendien zal de NMBS van de Staat ook een deel ontvangen van het "milliard vertueux" dat dient om de GEN-werven te finaliseren zodra het GEN-fonds zal opgebruikt zijn en om strategische investeringen in de Gewesten uit te voeren. Deze investeringen zijn het voorwerp van het Strategisch Meerjaren-investeringsplan 2018-2031.

4. Activiteiten op het vlak van onderzoek en ontwikkeling

Er werden door de vennootschap geen noemenswaardige activiteiten op het vlak van onderzoek en ontwikkeling uitgevoerd in het jaar 2018.

5. Bijkantoren

De NMBS heeft geen bijkantoren.

6. Toepassing van de continuïteitsregels

De jaarrekening werd opgesteld volgens het continuïteitsbeginsel van de voornaamste activiteiten van de NMBS. De NMBS beschikt over de mogelijkheid om beroep te doen op een

garantie van de Belgische Staat van maximum 1.138 M€ (de NMBS heeft geen beroep gedaan op deze Staatsgarantie en heeft momenteel niet de intentie om een beroep te doen op deze garantie).

Op 20 november 2018 heeft Moody's de langetermijnrating van de NMBS van A1 met vooruitzicht 'stabiel' en de kortetermijnrating van P-1 bevestigd. Standard & Poor's heeft de langetermijnrating van A met het vooruitzicht 'stabiel' en de kortetermijnrating van P-1 bevestigd op 12 januari 2018.

Ten slotte heeft de Raad van Bestuur van 29 maart 2019 de financiële planning van 2019 goedgekeurd, waarin geen enkel financieringsprobleem aan het licht komt.

7. Reporting en controle

Na de hervorming werd een bijzondere aandacht besteed aan het ontwikkelen van budgettaire controlemiddelen en rapporteringsmiddelen met als doelstelling het risico op niet-naleving van de budgettaire doelstellingen te beperken en het geheel van de directies van de onderneming op één lijn te brengen met de gemeenschappelijke doelstellingen, zowel in economisch en financieel als in operationeel opzicht en wat de kwaliteit van de dienstverlening aan de klant betreft.

De kritieke prestatie-indicatoren (KPI's) ontwikkeld in dit kader zullen ook gebruikt worden om de prestatieverplichtingen, vervat in het beheerscontract, te rapporteren aan de Staat.

Maandelijks wordt door de dienst Thesaurie een activiteitenverslag van de financiële verrichtingen opgesteld voor het management van de Directie Finance, de Boekhouding, de Interne Audit en het College van Commissarissen.

Op geregelde basis rapporteert de Directie Finance over de financiële activiteiten aan het Directiecomité, het Auditcomité en de Raad van Bestuur, in het kader van de presentatie van de financiële staten.

Bovendien is de Interne Audit belast met het controleren van de inachtneming van de financiële politiek omschreven door de onderneming, wat betreft het thesaurie- en schuldbeheer, de beleggingspolitiek en het financieel risicobeheer.

Gezien de geldende interne reglementering inzake risicobeheersing en -beperking, is het duidelijk dat de bestaande contracten m.b.t. afgeleide producten slechts een marginale invloed zullen uitoefenen op de prijs-, krediet-, liquiditeits- en kasstroomrisico's van de vennootschap.

Elk trimester worden deze risico's tegen hun marktwaarde geëvalueerd en worden de nodige voorzieningen gevormd of teruggenomen.

Conform artikel 67 van het beheerscontract met de Staat maakt de Directie Finance periodiek een rapport voor het directoraat-generaal Duurzame Mobiliteit en Spoorbeleid en voor de Minister van Mobiliteit met betrekking tot de besteding van financiële middelen van het GEN-Fonds.

8. Risico's en onzekerheden verbonden aan het gebruik van financiële instrumenten en aan de financiële situatie van de vennootschap

De NMBS voert een actief risicobeheer, om aldus liquiditeits-, wisselkoers-, interest- en kredietrisico's te beheersen. Daartoe heeft zij een financiële politiek vastgelegd, goedgekeurd door de Raad van Bestuur, waarin dit risicobeheer strikt gereguleerd is.

Om de financiële risico's te beheren, kan beroep gedaan worden op afgeleide producten, m.n. swaps, forward rate agreements, opties, wisseltermijncontracten met een onderliggende interestvoet, inflatie, wisselkoersen, energieproducten (o.a. diesel en elektriciteit voor tractie) of een krediet.

Bij het afsluiten van indekkingstransacties moeten voorafgaandelijk 3 tegenpartijen worden geconsulteerd.

Tradingverrichtingen zijn uitgesloten.

Liquiditeitsrisico

Bij het aangaan van financieringen wordt rekening gehouden met de verwachte evolutie van de toekomstige cashflows, om zo de thesauriesaldi zo goed mogelijk te nivelleren en te reduceren.

Verder wordt het liquiditeitsrisico opgevangen door een spreiding van de vervalltermijnen van de schuld in de tijd. Zo mag maximaal 20 % van de netto langetermijnschuld in hetzelfde jaar vervallen, met een maximum van 10 % van de schuld per trimester.

Wisselkoersrisico

Elke aangegane schuld en elke belegging die als gevolg heeft dat het gecumuleerde wisselrisico van de NMBS een bedrag van 5 M€ overschrijdt, moeten onmiddellijk en volledig ingedekt worden in EUR.

Op de ingedekte positie kan een variabele of een vaste interestvoet betaalbaar zijn.

Renterisico

De werkmethoden om de liquiditeitsrisico's te beperken, gelden ook om het renterisico op te vangen.

Er wordt gestreefd naar een aandeel van de vastrentende schuld in de netto langetermijnschuld van 75% tot 90%. Dit percentage kan worden aangepast naargelang de marktomstandigheden, mits vastgelegde procedures worden gevolgd.

De door de NMBS afgesloten prefinancieringen voor het GEN-materieel en voor de aankoop van locomotieven van reeks 18, die het voorwerp hebben uitgemaakt van indekkingen, worden niet opgenomen in de berekening van de ratio.

Kredietrisico

Beleggingen moeten een leningskarakter hebben en mogen niet in risicodragend kapitaal gebeuren. Ze zijn strikt gebonden aan minimumratings van de tegenpartijen, afhankelijk van de looptijd van de belegging.

Ook zijn maximumbedragen per tegenpartij vastgelegd. Deze limieten gelden niet met betrekking tot beleggingsinstrumenten uitgegeven of gewaarborgd door de Belgische Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waals Gewest, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, noch voor US Treasuries en beleggingen bij Eurofima.

Deze limieten gelden evenmin voor de contractueel verplichte beleggingen in het kader van leasingtransacties bij de tegenpartij van de leasing of de moedermaatschappij van de tegenpartij. Deze beleggingen mogen oplopen tot het uitstaand bedrag van de leasingverplichtingen.

Wat betreft afgeleide producten, moet het kredietrisico ten opzichte van de tegenpartijen gespreid worden en systematisch ingedekt worden door het afsluiten van CSA's (Credit Support Annex). Bij dergelijke overeenkomsten wordt op regelmatige basis berekend welk bedrag hetzij de NMBS, hetzij de tegenpartij netto zou moeten betalen wanneer alle uitstaande afgeleide producten afgesloten met deze tegenpartij, onmiddellijk zouden beëindigd worden.

Door middel van CSA's wordt het risico beperkt tot een maximumbedrag dat varieert in functie van de rating van elke partij. Een aanhoudende verlaging van de rating van de NMBS zou als gevolg hebben dat belangrijke bedragen tegenover de tegenpartijen in bewaring zouden moeten gegeven worden conform de bepalingen van de afgesloten CSA's.

Met tegenpartijen die een 'negatieve credit watch' gekregen hebben, mogen geen nieuwe overeenkomsten afgesloten worden gedurende die periode van 'negatieve credit watch'.

De verplichting om een CSA af te sluiten geldt niet voor Eurofima.

Gewestelijke prefinancieringen en cofinancieringen

Het samenwerkingsakkoord tussen de Staat, het Vlaamse Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met betrekking tot het meerjarig investeringsplan voor 2001-2012 van de (toenmalig unitaire) NMBS voorzag in de mogelijkheid tot:

- de prefinanciering van infrastructuurprojecten van gewestelijk belang waarbij de geprefinancierde bedragen worden terugbetaald door de federale Staat en de rentelasten gedragen worden door het betrokken Gewest;
- de cofinanciering van werken betreffende grote spoorinvesteringen waarbij de kosten van de prefinanciering (kapitaal en interesten) integraal worden terugbetaald door het betrokken Gewest.

Op dit ogenblik bestaan de volgende prefinancieringen in hoofde van de NMBS :

- de bouw van een parking te Louvain-la-Neuve (overeenkomst van 2 juni 2009) via een prefinancieringsovereenkomst met de NMBS (in gebruik genomen in 2017);
- het niet besteed saldo van de hogervermelde prefinanciering zal dienen om een deel van de investeringen voor het GEN in Wallonië te financieren.

En de volgende cofinancieringen:

- de aanleg van een nieuwe ontsluitingswegenis met het oog op de verbetering van de toegankelijkheid van de stationsomgeving te Mechelen en de herinrichting van de publieke ruimten (akkoord van 19 december 2008) via een financieringsovereenkomst met de NMBS;
- de integratie van een busstation in het toekomstig station Bergen (overeenkomst van 1 maart 2010) en de integratie van een busstation in het bestaande station van Namen (overeenkomst van 4 september 2012) via financieringsovereenkomsten met de NMBS.

Op 14 december 2010 werd een samenwerkingsovereenkomst met het Vlaams Gewest en De Lijn afgesloten voor de realisatie van een stelplaats voor trams voor De Lijn in Oostende. Op het einde van de werken (31.05.2016) werd de stelplaats ter beschikking gesteld aan De Lijn voor een periode van 15 jaar via een financiële lease.

Er dient nog vermeld dat er in het raam van het Strategisch Meerjareninvesteringsplan een gewestelijke cofinanciering met het Vlaams Gewest gepland is voor de financiering van projecten van combi-mobiliteit en de verlenging van perrons in de stations van lijn 19 Mol – Neerpelt – Hamont in het kader van de elektrificatie van de lijn.

Transacties met verbonden partijen die niet tegen marktvoorwaarden uitgevoerd werden

In toepassing van het Koninklijk Besluit van 10 augustus 2009 moet de NMBS bijkomende informatie meedelen over omvangrijke transacties met verbonden partijen die niet tegen marktvoorwaarden werden uitgevoerd. Het gaat hier om vennootschappen die aan meer dan één criterium van artikel 16, §1, 1ste lid van het Wetboek van Vennootschappen voldoen.

Er werden geen belangrijke transacties uitgevoerd met andere dochterondernemingen of onder-dochterondernemingen waarvan de NMBS niet, direct of indirect, de volledige eigenaar is.

Uit voorzichtigheid dient verduidelijkt te worden dat er geen enkele belangrijke transactie werd uitgevoerd, onder andere voorwaarden dan die op de markt, met bedrijven waarvan de Staat, die voor 99,97 % aandeelhouder is van de NMBS, niet direct of indirect volledig de eigenaar is. Er werden ook geen andere belangrijke transacties uitgevoerd tegen andere voorwaarden dan die op de markt met de leden van de beheersorganen, de directie en de aan hen verbonden personen.

Conform artikel 96, 9° van het wetboek van vennootschappen bevestigt de NMBS de onafhankelijkheid en de competentie inzake boekhouding en audit van minstens één lid van haar Auditcomité.

1.1. Corporate Governance

Corporate Governance

Inleiding

De statuten van de NMBS worden sterk beïnvloed door haar juridisch statuut van Naamloze Vennootschap van publiek recht. Dat statuut maakt dat de NMBS in de eerste plaats onderworpen is aan de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven. Voor de niet door die wet geregelde materies is ze onderworpen aan het Wetboek van Vennootschappen.

Corporate Governance, een belangrijke uitdaging in de wereld van vandaag, vereist de grootste aandacht en maximaal transparante regels. Als overheidsbedrijf onderschrijft de NMBS volmondig dit streven naar responsabilisering en naar een doeltreffender beheer en een betere controle van haar activiteiten. In het kader van haar opdrachten van openbare dienst heeft de NMBS een rechtstreekse maatschappelijke verantwoordelijkheid ten aanzien van haar referentie-aandeelhouder, de Staat, en van haar klanten, de burgers die de trein nemen.

Corporate governance verklaring

Wat de corporate governance regels betreft, richt de NMBS zich naar de referentiecodel opgelegd bij koninklijk besluit van 6 juni 2010 (Belgisch Staatsblad van 28 juni 2010, blz. 39622 en volgende), behoudens andersluidende bepalingen van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven.

Om haar opdrachten goed te kunnen vervullen, wordt de NMBS niet alleen ondersteund door haar Raad van Bestuur, maar ook door drie gespecialiseerde comités, het Auditcomité, het Benoemings- en Bezoldigingscomité en het GEN-oriëntatiecomité, alsook door het Directiecomité en een aantal andere overlegcomités of -commissies zoals:

- het Sturingscomité
- de Nationale Paritaire Commissie
- het Strategisch Bedrijfscomité

Daarenboven zijn er ook nog de controleorganen zoals de Regeringscommissaris of het College van Commissarissen.

De omvang van de uitdagingen en prioriteiten waarvoor de NMBS zich bevindt, vergt een absolute afstemming, een participatie en een betrokkenheid van alle operationele en ondersteunende activiteiten, zowel bij de voorbereiding als bij de uitvoering van de beslissingen. In dit kader en onverminderd zijn door de wet bepaalde bevoegdheden en samenstelling heeft het Directiecomité van 21 augustus 2018 beslist een Executive Committee op te richten. Dit comité bestaat, naast de leden van het Directiecomité, uit de titularissen van de andere activiteitsdomeinen die essentieel zijn voor het beheer van de onderneming en voor de vaststelling en de implementatie van de NMBS-strategie. Alle leden van het Executive Committee rapporteren rechtstreeks aan de gedelegeerd bestuurder, die overigens voorzitter van het Executive Committee is.

Een meer gedetailleerde beschrijving van de beheerstructuur en van de werkingsregels van de beheersorganen is opgenomen in het Corporate Governance Charter. Dit is beschikbaar op de website van de NMBS (www.nmbs.be).

Afwijking van de Belgische corporate governance code 2009

De NMBS richt zich naar de principes en bepalingen van de Belgische corporate governance code 2009, met uitzondering van de bepalingen 4.1, 4.2, 4.6 en 4.7.

De bepalingen 4.1 en 4.2 stellen dat de Raad van Bestuur benoemingsprocedures en selectiecriteria opstelt voor de bestuurders en dat de voorzitter of een andere niet-uitvoerende bestuurder het benoemingsproces leidt. Maar artikel 162 bis §2 van de wet van 1991 bepaalt dat de Koning de bestuurders benoemt in functie van de complementariteit van hun competenties en dit, met uitzondering van de twee bestuurders die voldoen aan de criteria die worden opgesomd in artikel 526ter van het Wetboek van vennootschappen en die benoemd worden door de algemene vergadering. De benoeming van deze twee bestuurders kan slecht plaatsvinden na afloop van de lopende mandaten.

Bepaling 4.6 stelt dat de mandaten van de bestuurders niet meer dan vier jaar mogen bedragen, terwijl overeenkomstig artikel 162 bis §3 van de wet van 1991, de mandaten van de bestuurders van de NMBS een duur van 6 jaar hebben.

Bepaling 4.7 stelt dat de voorzitter benoemd wordt door de Raad; artikel 162 bis §5 daarentegen bepaalt dat de voorzitter benoemd wordt door de Koning.

1. Raad van Bestuur

Samenstelling

De samenstelling van de Raad van Bestuur en de benoeming van de bestuurders worden geregeld door artikel 162 bis van de wet van 21 maart 1991 en het koninklijk besluit van 25 december 2016.

In 2018 was de Raad van Bestuur als volgt samengesteld:

<u>Voorzitter:</u>	Jean-Claude FONTINOY
<u>Gedelegeerd Bestuurder:</u>	Sophie DUTORDOIR
<u>Bestuurders:</u>	Filip BOELAERT, Jean-Jacques CLOQUET, Valentine DELWART (tot 7 februari 2018), Laurence GLAUTIER (vanaf 23 februari 2018), Marc DESCHEEMAECHEK, Martine DUREZ, Yves GOLDSTEIN, Kris LAUWERS, Isabelle JEURISSEN, Renaud LORAND (tot 12 januari 2018), Ermeline GOSSELIN (vanaf 26 januari 2018), Saskia SCHATTEMAN, Dirk STERCKX en Bart VAN CAMP.

Het mandaat van de bestuurders loopt sinds 14 oktober 2013, met uitzondering van het mandaat van de 3 bestuurders die de Gewesten vertegenwoordigen (mevr. DUREZ en de heren BOELAERT en GOLDSTEIN) en van de heer VAN CAMP, dat

loopt sinds 1 januari 2017. Het mandaat van de gedelegeerd bestuurder loopt sinds 7 maart 2017. Deze mandaten gelden voor een termijn van 6 jaar.

Belangrijkste functies die door de niet-uitvoerende bestuurders buiten de NMBS worden uitgeoefend:

- de heer FONTINOY, Voorzitter van HR Rail en van de Nationale Paritaire Commissie, expert op het Kabinet van de Vice-Eerste Minister en Minister van Buitenlandse Zaken, bestuurder van vennootschappen;
- de heer BOELAERT, Secretaris-generaal van het Vlaams Departement "Mobiliteit en Openbare werken";
- de heer CLOQUET, Gedelegeerd bestuurder, commercieel en operationeel directeur Pairi Daiza;
- de heer DESCHEEMAECCKER, Voorzitter van De Lijn en van Brussels Airport en bestuurder van vennootschappen;
- mevr. DUREZ, bestuurder van vennootschappen;
- mevr. GLAUTIER, Directeur van het kabinet van de Waalse Minister-President en secretaris van de Waalse Regering;
- de heer GOLDSTEIN, Opdrachtgelastigde bij de Maatschappij voor Stedelijke Inrichting;
- mevr. GOSSELIN, Kabinetschef Ville de Soignies;
- mevr. JEURISSEN, Lid van het Directiecomité van de Société wallonne des Eaux;
- de heer LAUWERS, Adjunct-directeur-generaal van de MIVB;
- mevr. SCHATTEMAN, CEO VAR;
- de heer STERCKX, bestuurder van vennootschappen;
- de heer VAN CAMP, Directeur Omgeving Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel NV.

Werking - Frequentie van de vergaderingen

Artikel 10 van de statuten bepaalt dat de Raad zo dikwijls vergadert als het belang van de Maatschappij het vereist en ten minste viermaal per jaar.

In het jaar 2018 is de Raad 13 keer bijeengekomen. Mevr. LEBURTON en GLAUTIER en de heren BOELAERT en FONTINOY hebben niet deelgenomen aan 1 vergadering; mevr. JEURISSEN en de heer VAN CAMP hebben niet deelgenomen aan 2 vergaderingen; de heer CLOQUET heeft niet deelgenomen aan 3 vergaderingen; mevr. GOSSELIN heeft niet deelgenomen aan 4 vergaderingen en de heer GOLDSTEIN heeft niet deelgenomen aan 7 vergaderingen. De andere bestuurders waren aanwezig op alle vergaderingen. Het gemiddeld aanwezigheidspercentage bedraagt 87,6 %.

In uitzonderlijke gevallen, wanneer de dringende noodzakelijkheid en het belang van de vennootschap zulks vereisen (behalve in de door de wet uitgesloten gevallen), kunnen de

besluiten van de Raad van Bestuur worden genomen bij eenparig schriftelijk akkoord van de bestuurders.

Deze procedure werd in 2018 één keer toegepast.

Bevoegdheden

De Raad van Bestuur is bevoegd om alle handelingen te verrichten die nodig of dienstig zijn tot verwezenlijking van het doel van het overheidsbedrijf. Hij houdt toezicht op het beleid van het Directiecomité. Het Directiecomité doet op geregelde tijdstippen verslag aan de Raad.

In 2018 heeft de Raad van Bestuur beslissingen genomen over en de opvolging verzekerd van een aantal belangrijke dossiers:

- de voorbereiding van NMBS op de liberalisering van het nationale reizigersvervoer;
- het beheer van operationele efficiëntie;
- de financiële toestand van de NMBS en de stabilisering van de schuld;
- de stiptheid en de veiligheid van het treinverkeer;
- de rationalisering en de governance van de dochterondernemingen (o.a. fusie Eurostation);
- de digitale transformatie van de NMBS, met onder meer de Digital Customer Journey;
- het masterplan voor de directiegebouwen;
- de stationsprojecten en het concept van standaardstation;
- de strategie voor de schoonmaak van gebouwen, stations en treinen;
- de leadershipopleiding en het nieuwe concept voor aanwervingscampagne;
- het strategisch partnership voor de IT met TCS;
- de reorganisatie van aankoopprocedures;
- het beheerscontract.

Strijdig belang van vermogensrechtelijke aard

In 2018 moest de procedure zoals voorgeschreven door artikel 523 van het Wetboek van Vennootschappen in geen enkel geval toegepast worden.

2. Auditcomité

Het bestaan van het Auditcomité is vastgelegd in artikel 161 ter van de wet van 21 maart 1991.

Samenstelling

Voorzitter: Marc DESCHEEMAECKER
Leden: Valentine DELWART (tot 7 februari 2018), Laurence GLAUTIER (vanaf 23 februari 2018), Dirk STERCKX, Renaud LORAND (tot 12 januari 2018), Martine DUREZ (vanaf 26 januari 2018).

Werking - Frequentie van de vergaderingen

Het Auditcomité komt op geregelde tijdstippen bijeen. De voorzitter van het Comité kan bijzondere vergaderingen bijeenroepen om het Comité zijn opdracht naar behoren te laten uitvoeren.

In het jaar 2018 is het Auditcomité 9 keer bijeengekomen. Mevr. GLAUTIER heeft niet deelgenomen aan 4 vergaderingen; de andere leden waren aanwezig op alle vergaderingen. Het gemiddeld aanwezigheidspercentage bedraagt 88,9 %.

Bevoegdheden

Het Auditcomité voert de taken uit die de Raad van Bestuur eraan toevertrouwt. Bovendien heeft het de opdracht om de Raad van Bestuur bij te staan via het onderzoek van financiële informatie, met name de jaarrekeningen, het jaarverslag en de tussentijdse verslagen. Het Auditcomité staat ook in voor de betrouwbaarheid en de integriteit van de financiële verslagen inzake risicobeheer.

3. Benoemings- en Bezoldigingscomité

Het bestaan van het Benoemings- en Bezoldigingscomité is vastgelegd in artikel 161ter van de wet van 21 maart 1991.

Samenstelling

Voorzitter: Jean-Claude FONTINOY
Leden: Sophie DUTORDOIR, Jean-Jacques CLOQUET en Marc DESCHEEMAECKER

Werking - Frequentie van de vergaderingen

Het Comité vergadert zo dikwijls als het belang van de Maatschappij dat vereist.

In 2018 is het Benoemings- en Bezoldigingscomité 3 keer bijeengekomen. De heer FONTINOY heeft niet deelgenomen aan 1 vergadering. De andere leden waren aanwezig op alle vergaderingen. Het gemiddeld aanwezigheidspercentage bedraagt 91,7 %.

Bevoegdheden

Het Comité brengt een advies uit over de kandidaturen die door de gedelegeerd bestuurder worden voorgesteld met het oog op de benoeming van de leden van het Directiecomité.

Het doet voorstellen aan de Raad over de bezoldiging en de voordelen die worden toegekend aan de leden van het Directiecomité en aan de hogere kaderleden en volgt deze kwesties op de voet.

Het voert eveneens de taken uit die de Raad van Bestuur eraan toevertrouwt.

4. GEN-oriëntatiecomité

Dit Comité werd opgericht bij de wet van 19 april 2014 tot wijziging van de wet van 21 maart 1991 wat de oprichting van het GEN-oriëntatiecomité betreft (art. 161 sexies tot 161 octies).

Samenstelling

Voorzitter: Sophie DUTORDOIR
Leden: Filip BOELAERT, Valentine DELWART (tot 7 februari 2018), Laurence GLAUTIER (vanaf 23 februari 2018), Martine DUREZ, Yves GOLDSTEIN en Kris LAUWERS

Werking - Frequentie van de vergaderingen

In 2018 is het GEN-oriëntatiecomité 1 keer bijeengekomen. De heer GOLDSTEIN heeft niet deelgenomen aan 1 vergadering. De andere leden waren aanwezig op alle vergaderingen. Het gemiddeld aanwezigheidspercentage bedraagt 83,3 %.

Bevoegdheden

Het GEN-oriëntatiecomité stelt een voorstel voor een vijfjarenplan betreffende de exploitatie van het GEN op, dat ter goedkeuring aan de Raad van Bestuur dient voorgelegd. Het brengt jaarlijks verslag uit over de uitvoering van het vijfjarenplan en formuleert over die uitvoering aanbevelingen.

Op eigen initiatief of op verzoek van de Raad van Bestuur verleent het voorafgaand advies over de beslissingsvoorstellen inzake de exploitatie van het GEN.

5. Directiecomité

Samenstelling

De samenstelling van het Directiecomité wordt geregeld door artikel 162 quater van de wet van 21 maart 1991.

In 2018 was het Directiecomité als volgt samengesteld:

Voorzitter: Sophie DUTORDOIR
Algemeen directeurs: Patrice COUCHARD (Stations)
Bart DE GROOTE (Marketing & Sales)
Richard GAYETOT (Technics) (tot 1 oktober 2018)
Olivier HENIN (Finance)
Koen KERCKAERT (Transport)

Werking - Frequentie van de vergaderingen

Het Directiecomité vergadert in principe elke week, gewoonlijk op dinsdag.

In 2018 is het Directiecomité 47 keer bijeengekomen.

Bevoegdheden

Het Directiecomité is belast met het dagelijks bestuur en de vertegenwoordiging wat dat bestuur aangaat, alsmede met de uitvoering van de beslissingen van de Raad van Bestuur. De leden van het Directiecomité vormen een college. Ze kunnen de taken onder elkaar verdelen.

Executive Committee

Het Executive Committee vergadert elke week ter voorbereiding van het Directiecomité.

Samenstelling:

- Sophie DUTORDOIR, voorzitter
- Jihane ANNANE, (Corporate Communication & GEN)
- Petra BLANCKAERT (HR)
- Patrice COUCHARD (Stations)
- Bart DE GROOTE (Marketing & Sales)
- Richard GAYETOT (Technics) (tot 1 oktober 2018), vervangen door Gerd DE VOS
- Olivier HENIN (Finance)
- Koen KERCKAERT (Transport)
- Renaud LORAND (Strategy, Legal & IT).

6. Regeringscommissaris

Artikel 162 nonies van de wet van 21 maart 1991 bepaalt: "De NMBS staat onder de controlebevoegdheid van de Minister onder wie de spoorwegen ressorteren. Deze controle gebeurt door bemiddeling van een Regeringscommissaris, die wordt benoemd en ontslagen door de Koning op voordracht van de betrokken Minister."

De commissaris wordt uitgenodigd op alle vergaderingen van de Raad van Bestuur en het Directiecomité en heeft er raadgevende stem. Hij neemt tevens met raadgevende stem deel aan de vergaderingen van het Auditcomité.

Mevr. Françoise DEMEUSE werd bij koninklijk besluit van 26 februari 2015 tot Regeringscommissaris bij de NMBS benoemd met ingang van 18 maart 2015.

7. College van Commissarissen

Artikel 25 §1 van de wet van 21 maart 1991 bepaalt : "De controle op de financiële toestand, op de jaarrekening en op de regelmatigheid, vanuit het oogpunt van de wet en van het organiek statuut, van de verrichtingen weer te geven in de jaarrekening, wordt in elk autonoom overheidsbedrijf opgedragen aan een College van Commissarissen dat vier leden telt. De leden van het College voeren de titel van commissaris."

Het College bestaat uit vier leden, waarvan twee door het Rekenhof onder zijn leden benoemd worden en de twee andere door de Algemene Vergadering benoemd worden onder de leden van het Instituut van Bedrijfsrevisoren.

De Algemene Vergadering van de NMBS van 31 mei 2017 heeft haar akkoord betuigd met de aanduiding, voor de maatschappelijke boekjaren 2017 tot 2019, van KPMG en BDO voor de externe controle van de statutaire en geconsolideerde jaarrekeningen van de NMBS, en heeft hun bezoldiging goedgekeurd.

De leden van het College van Commissarissen voor de controle van de statutaire rekeningen zijn:

Voorzitter: KPMG, vertegenwoordigd door Erik CLINCK (vervangen door de heer DE SCHUTTER vanaf 1 oktober 2018)
Leden: Michel de FAYS, Rudy MOENS en BDO, vertegenwoordigd door Felix FANK

De Commissarissen-revisoren voor de controle van de geconsolideerde rekeningen zijn:

Erik CLINCK in naam van KPMG (vervangen door de heer DE SCHUTTER vanaf 1 oktober 2018) en Felix FANK in naam van BDO.

1.2. Bezoldigingsverslag

Bezoldigingsverslag

1. Bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur

Artikel 162 quinquies §2 van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven bepaalt dat de Algemene Vergadering de bezoldiging vaststelt van de leden van de Raad van Bestuur.

De Algemene Vergadering van 31 mei 2006 heeft de hieronder uiteengezette principes vastgelegd om de bezoldigingen van de bestuurders te bepalen, de gedelegeerd bestuurder uitgezonderd, die als lid van de Raad van Bestuur en van de Comités geen bezoldiging of zitpenningen ontvangt.

De berekening van de bezoldiging van de bestuurders is niet gewijzigd in 2018.

De bruto bezoldiging van de voorzitter bestaat uit een vast jaarlijks gedeelte van € 39.200 en een variabel gedeelte dat bestaat uit de zitpenningen voor de vergaderingen. Deze zitpenningen bedragen:

- € 500 per Raad;
- € 400 per vergadering van Comité waarvan hij lid is.

Bovendien geniet hij een jaarlijkse vergoeding van € 2.400 voor werkingskosten en hij heeft de beschikking over een bedrijfswagen.

De bruto bezoldiging van de andere bestuurders bestaat uit een vast jaarlijks gedeelte van € 13.600 en een variabel gedeelte dat bestaat uit de zitpenningen. Deze zitpenningen bedragen:

- € 500 per Raad;
- € 400 per vergadering van Comité waarvan zij lid zijn.

Bovendien ontvangen ze een jaarlijkse vergoeding van € 1.200 voor werkingskosten.

De aanwezigheid op de vergaderingen is een noodzakelijke vereiste voor het ontvangen van de zitpenning.

De bestuurders ontvangen geen bezoldiging die gebaseerd is op de resultaten, zoals premies of winstdelingsplannen op lange termijn; ze ontvangen evenmin voordelen in natura noch voordelen verbonden aan pensioenplannen.

Er worden geen wijzigingen overwogen van de bezoldigingen van de niet-uitvoerende leden van de Raad van Bestuur.

<i>Bruto bezoldiging van de bestuurders in 2018 (excl. vergoeding voor werkingskosten)</i>		<i>Aanwezigheid op de vergaderingen</i>			
		RvB	BEZ	Audit	CoGEN
		/13	/3	/9	/1
J-C. FONTINOY	€ 46.000	12	2		
M. DESCHEEMAECCKER	€ 24.500	13	3	9	
JJ. CLOQUET	€ 19.800	10	3		
V. DELWART	€ 1.633,33	1/1			
L. GLAUTIER	€ 19.966,63	11/12		5	1
K. LAUWERS	€ 20.500	13			1
E. GOSSSELIN	€ 18.100	9			
I. JEURISSEN	€ 15.700	11			
S. SCHATTEMAN	€ 20.100	13			
D. STERCKX	€ 23.300	13		9	
F. BOELAERT	€ 20.000	12			1
M. DUREZ	€ 23.700	13		9	1
Y. GOLDSTEIN	€ 16.600	6			0
B. VAN CAMP	€ 18.600	11			

De heer FONTINOY oefent bovendien de mandaten uit van voorzitter van de Raad van Bestuur van HR Rail, waarvoor hij een bruto bezoldiging van € 3.000 heeft geïnd (zitpenning van € 500 per RvB en € 400 per BEZ) en van voorzitter van de Raad van Bestuur van Eurogare (onbezoldigd).

2. Bezoldiging van de leden van het Directiecomité

De procedure die gevolgd werd voor het vaststellen van de bezoldiging van de leden van het Directiecomité is conform met artikel 161 ter, §4, 2e lid van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven:

“De Raad van Bestuur bepaalt, op voorstel van het Benoemings- en Bezoldigingscomité, de bezoldiging en de voordelen die worden toegekend aan de leden van het Directiecomité en aan de hogere kaderleden. De Raad volgt deze kwesties op de voet.”

De bezoldiging van de gedelegeerd bestuurder en van de algemeen directeurs houdt rekening met de door de Regering genomen beslissing over de toelonen in de overheidsbedrijven.

Bezoldiging van de gedelegeerd bestuurder

De bezoldiging, bestaande uit een vast gedeelte en een variabel gedeelte, alsook de aan de functie verbonden voorwaarden zijn vastgelegd in een met de Raad van Bestuur onderhandelde bijzondere overeenkomst.

Het bruto bedrag van de vaste bezoldiging bedraagt 230 000 € per jaar en wordt uitbetaald in twaalf maandelijkse schijven van 19.166,67 €. Dit bedrag wordt geïndexeerd (basis = gezondheidsindex november 2013).

De variabele bezoldiging bedraagt maximum € 60 000 bruto per jaar (basis = gezondheidsindex november 2013). Het precieze bedrag wordt door de Raad van Bestuur bepaald op basis van de doelstellingen die de Raad specificeert. De Raad van Bestuur evalueert de doelstellingen éénmaal per jaar.

In het boekjaar 2018 bedraagt de aan de mevr. DUTORDOIR, gedelegeerd bestuurder, toegekende globale bruto bezoldiging:

- Vast gedeelte 2018 : € 243.375,38

- Variabel gedeelte 2017 : € 63.745,51

Er zijn geen voordelen in natura en geen groepsverzekering noch hospitalisatieverzekering.

Bezoldiging van de algemeen directeurs

Het bezoldigingssysteem omvat:

1. een vast gedeelte, bepaald in een met de Raad van Bestuur onderhandelde bijzondere overeenkomst;
2. een variabel gedeelte : bepaald volgens een beoordelingscoëfficiënt van 0 tot 3. Een keer per jaar maakt de gedelegeerd bestuurder een evaluatie, welke wordt voorgelegd aan het Benoemings- en Bezoldigingscomité. Overeenkomstig de beslissingen van de Raad van Bestuur van 25 april 2014 en van 28 april 2017, op voorstel van het Benoemings- en Bezoldigingscomité, is de evaluatie voor 50 % gebaseerd op de volgende gemeenschappelijke criteria: recurrente EBITDA cash (15 %), stiptheid zonder neutralisatie en minuten vertraging ten laste van NMBS (20 %) en klantentevredenheid (15 %), en voor de andere 50 % op de verwezenlijking van de vooraf door de gedelegeerd bestuurder vastgestelde individuele doelstellingen.

Het bezoldigingssysteem bevat geen bepalingen over een terugvorderingsrecht van de variabele bezoldiging ten gunste van de onderneming, indien deze werd toegekend op basis van onjuiste financiële gegevens.

Het variabel gedeelte vertegenwoordigt gemiddeld ongeveer 25 % van de bezoldiging.

Het vakantiegeld, de jaarpremie en de eventuele andere toelagen en vergoedingen worden bepaald volgens de geldende reglementaire bepalingen. De contractuelen genieten een groepsverzekering en een hospitalisatieverzekering.

De algemeen directeurs ontvangen geen bezoldiging in de vorm van aandelen, aandelenopties of andere rechten om aandelen te verwerven.

In het boekjaar 2018 bedraagt de aan de algemeen directeurs toegekende globale bruto bezoldiging:

- Vast gedeelte 2018 : € 917.428,54
- Variabel gedeelte voor het jaar 2017 : € 259.926,33
- Andere bestanddelen van de bezoldiging :
  - Voordeel in natura (auto, telefoon) : € 21.071,66
  - Groepsverzekering, arbeidsongevallenverzekering en hospitalisatieverzekering : € 80.347,27

Vertrekregelingen van de leden van het Directiecomité

In geval van vroegtijdige beëindiging van haar overeenkomst om een andere reden dan grove tekortkoming heeft mevr. DUTORDOIR recht op een vergoeding van 12 maanden van het vast gedeelte van haar bezoldiging.

In geval van vroegtijdige beëindiging van hun overeenkomst om een andere reden dan grove tekortkoming hebben de heren COUCHARD, DE GROOTE en HENIN recht op een vergoeding gelijk aan 12 maanden van de totale bezoldiging.

Voor de heren KERCKAERT en GAYETOT is voorzien dat in geval van ontslag in de loop van hun mandaat of indien dit mandaat niet hernieuwd wordt, ze teruggeplaatst worden in de graad van directeur en bezoldigd worden volgens de aan die graad verbonden geldelijke voorwaarden.

3. Mandaten in de dochtervennootschappen en vennootschappen met deelneming

De Raad van 25 februari 2005 heeft beslist dat de personeelsleden van de NMBS-Groep die een mandaat van bestuurder uitoefenen in een dochteronderneming, hiervoor geen bezoldiging ontvangen. Dit werd recentelijk bevestigd in het Governance Charter van de dochterondernemingen dat in mei 2015 door de Raad van Bestuur werd goedgekeurd.

Sophie DUTORDOIR
Gedelegeerd bestuurder

Jean-Claude FONTINOY
Voorzitter van de Raad van Bestuur

2. Financiële staten

ALGEMENE INFORMATIE

Activiteiten

De voornaamste activiteiten van de NMBS zijn de activiteiten van openbare dienst zoals beschreven door het Koninklijk Besluit van 11 december 2013:

- het binnenlands vervoer van reizigers met treinen van de gewone dienst, alsook het aandoen van binnenlandse bestemmingen door hogesnelheidstreinen;
- het grensoverschrijdend vervoer van reizigers;
- de verwerving, het onderhoud, het beheer en de financiering van rollend spoorwegmaterieel bestemd voor de uitvoering van de taken bedoeld in de punten hierboven;
- de prestaties die de spoorwegonderneming moet leveren voor de behoeften van de Natie;
- het verwerven, het ontwerp, de bouw, de vernieuwing, het onderhoud en het beheer van de stations, de onbemande stopplaatsen en hun aanhorigheden;
- de instandhouding van het historisch patrimonium betreffende de spoorwegexploitatie;
- de veiligheids- en bewakingsactiviteiten op het gebied van de spoorwegen;
- de andere opdrachten van openbare dienst waarmee zij belast is door of krachtens de wet.

Juridisch statuut

De NMBS NV is een naamloze vennootschap van publiek recht waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is in de Frankrijkstraat 56, 1060 Brussel. Ze is ingeschreven onder het ondernemingsnummer 0203.430.576. De statuten van de NMBS werden op 20 december 2013 gewijzigd en goedgekeurd door het Koninklijk Besluit van 4 april 2014. De laatste wijziging van de gecoördineerde statuten werd op 4 juni 2015 in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.

Jaarrekening en waarderingsregels

De individuele jaarrekening per 31 december 2018, opgemaakt volgens het IFRS-referentiekader, werd op 29 maart 2019 door de Raad van Bestuur vastgelegd. Het gaat om een beperkte versie van de individuele jaarrekening die het volgende omvat:

- Balans
- Overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten
- Mutatieoverzicht van het eigen vermogen
- Kasstroomoverzichten

De cijfers in het onderhavige document zijn uitgedrukt in euro (EUR) met 2 decimalen, behoudens expliciete andersluidende vermelding.

We hebben geen individuele toelichtingen voorbereid. De individuele jaarrekening is enkel bestemd voor intern gebruik en wordt niet gecertificeerd door het College van commissarissen.

De geconsolideerde financiële staten per 31 december 2018 daarentegen, gecertificeerd door de revisoren en neergelegd bij de Nationale Bank van België zullen een volledige versie van de toelichtingen bevatten.

De activa en passiva van de NMBS worden gewaardeerd volgens de waarderingsregels beschreven in toelichting 1 van de geconsolideerde jaarrekening met uitzondering van « Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen » waarvoor er specifieke regels bij de consolidatie bestaan. De waarderingsregel enkel van toepassingen op de individuele rekening van de NMBS is de volgende:

Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen

De dochterondernemingen waarover de NMBS zeggenschap uitoefent, de entiteiten waarover samen met één of meerdere andere partijen gezamenlijke zeggenschap uitgeoefend wordt krachtens een onderlinge contractuele afspraak, evenals de geassocieerde deelnemingen waarover de NMBS een invloed van betekenis uitoefent zonder zeggenschap uit te oefenen, worden opgenomen volgens de kostprijsmethode, min eventuele bijzondere waardeverminderingverliezen.

Een bijzonder waardeverminderingverlies op de investeringen in vennootschappen waarover zeggenschap uitgeoefend wordt, joint ventures en geassocieerde deelnemingen wordt geboekt van zodra de boekwaarde hoger is dan de realiseerbare waarde. Deze investeringen worden onderworpen aan een test op bijzondere waardeverminderingverliezen indien er een objectieve indicatie bestaat dat de deelneming mogelijk een bijzonder waardeverminderingverlies heeft ondergaan.

Voor de niet significante deelnemingen is de weerhouden realiseerbare waarde uitsluitend gebaseerd op het aandeel aangehouden door de NMBS in het eigen vermogen van het vorige boekjaar.

Er is geen test op bijzondere waardeverminderingverliezen indien de voornaamste activiteit van de dochteronderneming bestaat uit vastgoedtransacties die ze bijna uitsluitend voor vennootschappen van de NMBS-Groep uitvoert.

I. BALANS

ACTIVA	Per 31 december	
	2018	2017
Vaste Activa		
Immateriële activa	215.545.722,10	216.544.399,15
Materiële vaste activa	7.161.866.340,93	7.163.916.756,36
<i>A. Terreinen</i>	867.525.912,96	779.622.706,41
<i>B. Gebouwen</i>	1.092.768.851,22	954.629.124,24
<i>C. Rollend spoorwegmaterieel</i>	3.681.254.430,81	3.810.191.909,26
<i>D. Installaties en diverse uitrustingen</i>	283.988.448,09	222.502.671,26
<i>E. Materiële vaste activa in aanbouw</i>	1.236.328.697,85	1.396.970.345,19
Vastgoedbeleggingen	464.245.909,10	429.124.359,79
Investerings in dochterondernemingen	21.413.926,82	167.559.266,36 *
Investerings in joint ventures en geassocieerde deelnemingen	325.694.739,20	323.672.296,97 *
Handelsvorderingen en overige debiteuren	719.076.659,59	749.093.164,66
Afgeleide financiële instrumenten	267.618.898,36	254.304.610,26
Overige financiële activa	661.957.383,95	667.465.968,90
Uitgestelde belastingvorderingen	13.106.475,11	20.942.917,37
Subtotaal van de vaste activa	9.850.526.055,16	9.992.623.739,82
Vlottende Activa		
Voorraden	217.622.394,52	211.346.622,38
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.323.654.921,33	1.359.502.289,14
Afgeleide financiële instrumenten	144.142,75	260.629,50
Overige financiële activa	7.825.610,63	9.730.480,41
Geldmiddelen en kasequivalenten	289.775.580,14	387.871.884,03
Subtotaal van de vlottende activa	1.839.022.649,37	1.968.711.905,46
Vaste activa aangehouden voor verkoop		
Vaste activa aangehouden voor verkoop	45.966.863,79	27.744.978,75
TOTAAL ACTIVA	11.735.515.568,32	11.989.080.624,03

*Ten opzichte van de versie gepubliceerd per 31/12/2017, hebben we de deelneming in Publifer (8.934.250,04 EUR) geherclassieerd van de Deelnemingen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen naar de Deelnemingen in dochterondernemingen.

EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN

	Per 31 december	
	2018	2017
Eigen vermogen		
Kapitaal	249.022.345,57	249.022.345,57
Reserves	-493.684.203,53	-486.817.731,02
Totaal eigen vermogen	-244.661.857,96	-237.795.385,45
Langlopende verplichtingen		
Schulden uit personeelsbeloningen	329.380.494,06	326.031.907,59
Voorzieningen	167.880.343,71	156.096.521,77
Financiële schulden	2.769.005.817,09	2.821.800.603,95
Afgeleide financiële instrumenten	402.000.234,35	396.158.368,07
Handels schulden	30.874.150,02	20.339.882,84
Subsidies	6.598.950.956,07	6.340.272.273,66
Overige schulden	57.590.083,27	137.742.094,59
Subtotaal langlopende verplichtingen	10.355.682.078,57	10.198.441.652,47
Kortlopende verplichtingen		
Schulden uit personeelsbeloningen	121.604.864,42	123.444.735,57
Voorzieningen	79.439.688,43	90.142.971,16
Financiële schulden	290.621.423,45	671.346.198,19
Afgeleide financiële instrumenten	12.903.845,39	10.425.729,66
Belastingsschulden op het resultaat van het boekjaar	3.320.433,08	0,00
Handels schulden	391.671.153,30	403.340.069,29
Sociale schulden	90.332.116,85	85.936.111,34
Subsidies	373.170.603,68	369.736.480,50
Overige schulden	261.431.219,11	274.062.061,30
Subtotaal kortlopende verplichtingen	1.624.495.347,71	2.028.434.357,01
Verplichtingen in verband met vaste activa aangehouden voor verkoop		
Verplichtingen in verband met vaste activa aangehouden voor verkoop	0,00	0,00
Totaal van de verplichtingen	11.980.177.426,28	12.226.876.009,48
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN	11.735.515.568,32	11.989.080.624,03

II. OVERZICHT VAN GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN

	2018	2017
VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN		
Bedrijfsinkomsten vóór kapitaalsubsidies		
Omzet	1.134.766.719,82	1.091.202.099,14
Exploitatiesubsidies	1.216.084.222,26	1.188.181.050,50
Zelf geproduceerde activa	141.346.915,18	156.686.019,89
Overige bedrijfsinkomsten	58.609.952,31	41.546.653,72
Totaal bedrijfsinkomsten vóór kapitaalsubsidies	2.550.807.809,57	2.477.615.823,25
Bedrijfskosten vóór afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingverliezen		
Aankopen van grondstoffen en handelsgoederen	-108.794.707,90	-96.899.259,53
Diensten en diverse goederen	-1.224.992.964,12	-1.158.942.028,40
Personeelskosten	-1.114.107.663,96	-1.098.435.520,22
Overige bedrijfskosten	-25.751.777,27	-20.904.762,07
Totaal bedrijfskosten vóór afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingverliezen	-2.473.647.113,25	-2.375.181.570,22
Bedrijfsresultaat vóór kapitaalsubsidies, afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingverliezen	77.160.696,32	102.434.253,03
Kapitaalsubsidies	375.998.685,01	381.074.527,61
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingverliezen op immateriële en materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen en vaste activa aangehouden voor verkoop	-425.350.610,07	-430.633.260,89
Bijzondere waardeverminderingverliezen op investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen	0,00	795.056,88
Bedrijfsresultaat	27.808.771,26	53.670.576,63
Financiële opbrengsten	64.749.540,57	127.508.527,48
Financiële kosten	-93.623.912,14	-118.399.171,09
Financieel resultaat - netto	-28.874.371,57	9.109.356,39
Netto-resultaat uit de voortgezette bedrijfsactiviteiten vóór belastingen	-1.065.600,31	62.779.933,02
(Kosten)/inkomsten van belastingen op het netto-resultaat	-9.572.756,82	19.516.515,64
Netto-resultaat uit de voortgezette bedrijfsactiviteiten	-10.638.357,13	82.296.448,66
NETTO-RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR	-10.638.357,13	82.296.448,66
Niet-gerealiseerde resultaten		
Die nooit zullen opgenomen worden in het netto-resultaat		
Actuariële verschillen op verplichtingen na uitdiensstreding	4.926.363,26	4.346.032,77
Belastingen in hoofde van niet-gerealiseerde resultaten	1.708.061,68	1.424.011,88
Eigen kredietrisico van de NMBS in FV adjustments financiële schulden	1.759.922,44	0,00
Aanpassing aan de reële waarde Overige financiële activa	-619.733,86	0,00
Subtotaal van de niet-gerealiseerde resultaten die nooit zullen opgenomen worden in het netto-resultaat	7.774.613,52	5.770.044,65
TOTAAL GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN	-2.863.743,61	88.066.493,31

III. MUTATIEOVERZICHT VAN HET EIGEN VERMOGEN

	Kapitaal	Reserves	Totaal eigen vermogen
Per 1 januari 2017	249.022.345,57	-574.884.224,33	-325.861.878,76
Netto-resultaat 2017		82.296.448,66	82.296.448,66
Niet-gerealiseerde resultaten 2017	0,00	5.770.044,65	5.770.044,65
<i>Actuariële verschillen op verplichtingen na uitdiensttreding</i>		4.346.032,77	4.346.032,77
<i>Belastingen in hoofde van niet-gerealiseerde resultaten</i>		1.424.011,88	1.424.011,88
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	0,00	88.066.493,31	88.066.493,31
Per 31 december 2017	249.022.345,57	-486.817.731,02	-237.795.385,45
Per 1 januari 2018	249.022.345,57	-486.817.731,02	-237.795.385,45
Netto-resultaat 2018		-10.638.357,13	-10.638.357,13
Niet-gerealiseerde resultaten 2018		7.774.613,52	7.774.613,52
<i>Actuariële verschillen op verplichtingen na uitdiensttreding</i>		4.926.363,26	4.926.363,26
<i>Belastingen in hoofde van niet-gerealiseerde resultaten</i>		1.708.061,68	1.708.061,68
<i>Eigen kredietrisico in aanpassingen aan de reële waarde van de financiële schulden</i>		1.759.922,44	1.759.922,44
<i>Aanpassing aan de reële waarde Overige financiële activa</i>		-619.733,86	-619.733,86
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten		-2.863.743,61	-2.863.743,61
<i>Andere bewegingen van het eigen vermogen</i>		-4.002.728,90	-4.002.728,90
Per 31 december 2018	249.022.345,57	-493.684.203,53	-244.661.857,96

De overige bewegingen van het eigen vermogen per 31 december 2018 omvatten een bedrag van -4.002.728,90 EUR die de impact vertegenwoordigt van de eerste toepassing van de IFRS 9 standaard Financiële instrumenten op het eigen vermogen van de NMBS op 1 januari 2018. Deze standaard voorziet, vanaf 1 januari 2018, de toepassing van een nieuw waarderingmodel van de Financiële activa gebaseerd op de inschatting van de verwachte kredietverliezen vooraf te erkennen vanaf de erkenning van het actief.

IV. KASSTROOMOVERZICHTEN

	2018	2017
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN		
Netto-res ultaat van het boekjaar	-10.638.357,13	82.296.448,66
Aanpassingen voor :		
Af schrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen, activa aangehouden voor verkoop en overschotten	424.069.642,33	430.472.700,28
Bijzondere waardeverminderingverliezen op investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen	0,00	-795.056,88
Waardeverminderingen op voorraden, handelsvorderingen en overige debiteuren	15.847.734,01	12.573.605,81
Wijziging reële waarde afgeleide financiële instrumenten	750.707,86	-18.009.136,62
Wijziging reële waarde en bijzondere waardeverminderingverliezen op andere financiële activa en financiële schulden	-694.318,76	-11.335.867,02
(Meerwaarden) / minderwaarden op de realisatie van materiële en immateriële vaste activa, vastgoedbeleggingen en activa aangehouden voor verkoop	-12.730.483,89	-6.648.082,11
(Meerwaarden) / minderwaarden op de realisatie van financiële activa	0,00	-21,54
(Meerwaarden) / minderwaarden op de realisatie van dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde ondernemingen	-18.081,36	0,00
Netto inres ultaatname van de commissies op transacties van alternatieve financiering	-8.080.826,53	-4.550.021,20
Voorzieningen	-1.867.189,89	-22.316.918,58
Personeelsbeloningen	6.435.078,58	2.484.972,30
Inres ultaatname van kapitaalsubsidies	-375.998.685,01	-381.465.085,93
Rentebaten en -lasten, netto	33.066.504,63	22.556.349,55
Belastingen op het resultaat	9.572.756,82	-19.516.515,64
Omrekeningsverschillen	2.334.726,36	2.471.651,84
Fusie Eurostation	-3.901.892,06	0,00
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	78.147.315,96	88.219.022,92
Netto wijziging in de behoefte aan bedrijfskapitaal :		
Voorraden	-18.099.185,41	-13.257.349,92
Handelsvorderingen en overige debiteuren	77.747.702,32	14.108.153,84
Handelsschulden, sociale schulden en overige schulden	-88.884.405,95	-46.676.483,98
Kasstroom uit operationele activiteiten vóór belastingen	-29.235.889,04	-45.825.680,06
Betaalde belastingen	-44.815,28	-187.041,60
NETTO KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN	48.866.611,64	42.206.301,26

	2018	2017
KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN		
Verwerving van materiële en immateriële vaste activa en vastgoedbeleggingen en activa aangehouden voor verkoop	-429.380.524,35	-476.514.839,93
Verwerving van financiële activa	-25.219.289,92	-78.140.085,91
Verwerving van investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen	-70.140,54	-7.541.634,57
Ontvangen kapitaalsubsidies	607.309.570,89	728.354.463,17
Ontvangsten uit realisatie van materiële en immateriële vaste activa, vastgoedbeleggingen en activa aangehouden voor verkoop	28.736.052,16	24.383.995,73
Ontvangsten uit realisatie van overige financiële activa	39.788.129,46	32.059.497,05
Ontvangsten uit realisatie van dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde ondernemingen	63.010,21	0,00
Ontvangsten uit vorderingen uit financiële leases	6.099.126,07	4.540.140,99
Ontvangen interesten	63.613.552,80	71.861.534,86
Ontvangen dividenden	2.793.067,10	8.033.305,70
NETTO KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN	293.732.553,88	307.036.377,09
TOENAME VAN FINANCIËLE SCHULDEN		
Toename van financiële schulden	45.621.717,91	449.546.850,50
Aflossing van financiële schulden (inclusief financiële leases)	-390.357.873,64	-614.124.372,75
Netto aflossingen/betalingen op afgeleide financiële instrumenten	-2.421.750,30	-1.687.945,50
Betaalde interesten	-92.671.222,90	-97.054.453,26
NETTO KASSTROOM UIT FINANCIËRINGSACTIVITEITEN	-439.829.128,93	-263.319.921,01
(AFNAME) / TOENAME VAN GELDMIDDELEN, KASEQUIVALENTEN EN BANKVOORSCHOTTEN IN REKENING-COURANT		
(AFNAME) / TOENAME VAN GELDMIDDELEN, KASEQUIVALENTEN EN BANKVOORSCHOTTEN IN REKENING-COURANT BEGIN BOEKJAAR	-97.229.963,41	85.922.757,34
GELDMIDDELEN, KASEQUIVALENTEN EN BANKVOORSCHOTTEN IN REKENING-COURANT EINDE BOEKJAAR	387.871.884,03	307.081.133,70
(Afname) / toename van geldmiddelen, kasequivalenten en voorschotten in rekening-courant	-98.126.312,93	85.922.757,34
Omrekeningsverschillen	-65.615,66	-20.047,84
Fusie SPV LLN	0,00	-5.111.959,17
Fusie Eurostation	95.624,70	0,00
GELDMIDDELEN, KASEQUIVALENTEN EN BANKVOORSCHOTTEN IN REKENING-COURANT EINDE BOEKJAAR	289.775.580,14	387.871.884,03

3. Activiteitensectoren

**GEPUBLICEEERDE
SECTORREKENINGEN
2018**

I. Inleiding

De sectorrekeningen zijn opgemaakt overeenkomstig artikelen 27§1 van de wet van 21 maart 1991 en 8§2 van de wet van 15 juni 2015 tot wijziging van de Spoorcodex van 30 augustus 2013. Krachtens die wetten moet de NMBS een apart rekeningenstelsel opmaken voor de activiteiten met betrekking tot haar opdrachten van openbare dienst, enerzijds, en haar andere activiteiten, anderzijds. De toelichting bij de jaarrekening van de NMBS moet voor die activiteiten een aparte balans, resultatenrekening en kasstroom bevatten.

Naast de sectoren Activiteiten opdrachten van openbare dienst (“Activiteiten OOD”) en Commerciële activiteiten onderscheiden we de sector Historische schuld. De historische schuld die overblijft na de reorganisatie van de NMBS-Groep per 1 januari 2014 wordt apart gepresenteerd. De resterende schuld ten laste van de NMBS per 1 januari 2014 vloeit immers voort uit een door de Belgische Staat besliste herstructurering en het is niet mogelijk de toerekening aan de andere sectoren na de transfer naar Infrabel te bepalen.

Sinds de filialisering van de goederenactiviteit van de NMBS via Lineas Group is er geen sector Goederen als dusdanig meer. De activiteiten Freight Services zijn opdrachten van openbare dienst en maken deel uit van die sector.

II. Waarderingsregels en regels voor de verdeling over de sectoren

De waarderingsregels en regels voor de verdeling over de sectoren werden door de Raad van Bestuur vastgesteld en zijn hierna samengevat.

Sommige balansrubrieken worden volledig over de sectoren Activiteiten OOD, Commerciële activiteiten en Historische schuld verdeeld op basis van kostenplaatsen of van een gedetailleerde analyse (onder meer voor de vaste activa, de kapitaalsubsidies en de voorraden) of op basis van de effectieven van de sectoren (voor de schulden uit personeelsbeloningen en de sociale schulden).

De gedeelten van de balansrubrieken die rechtstreeks aan de sectoren kunnen toegerekend worden (waaronder voorzieningen voor bodemsaneringen, financiële instrumenten, ontvangen voorschotten op bestellingen in uitvoering, enz.), worden aan deze sectoren toegerekend, terwijl de niet toerekenbare gedeelten opgenomen worden in de sector Activiteiten OOD.

Het bedrag van het kapitaal van de sectoren stemt overeen met de netto activa van elk van die sectoren per 1 januari 2014, indien de netto activa positief zijn. Daarentegen wordt er op die datum een intersectoriële rekening-courant geboekt indien de netto activa negatief zijn. Na 1 januari ondergaan de intersectoriële rekeningen-courant de impact van de kasstromen van de sectoren en van de toerekening van de intersectoriële interesten van de sector Historische schuld aan de andere sectoren.

De activa en passiva van de sector Historische schuld omvatten:

- De financiële netto schuld verminderd met de schulden aangegaan voor rekening van de Staat met inbegrip van de fair value adjustments en de verlopen en niet vervallen interesten;
- Het saldo van de netto gestorte/ontvangen borgsommen m.b.t. de Credit Support Annexes (“CSA”), met inbegrip van de verlopen en niet vervallen interesten (Market-to-Market – “MTM”);
- Het netto saldo van de commissies m.b.t. de alternatieve financiële verrichtingen (“NPV”).

Het resultaat wordt aan de sectoren toegerekend op basis van de cost/profit centers in de algemene boekhouding, aangepast met intersectoriële boekhoudbewerkingen, waaronder:

- de verdeling van de niet specifieke exploitatiesubsidies over de sectoren Activiteiten OOD in functie van het cash bedrijfsresultaat van elk van die sectoren;
- de doorfacturatie van prestaties tussen sectoren op basis van elementen van de analytische boekhouding;
- de toerekening aan de sectoren, op basis van de effectieven, van de bedrijfskosten komende van de gemeenschappelijke diensten op plaatselijk niveau, op het niveau van de directies of op het niveau van de vennootschap evenals van het financieel resultaat en van de andere elementen m.b.t. de schulden uit personeelsbeloningen.

De netto financiële kosten van de sector Historische schuld zijn het voorwerp van een reallocatie naar de andere sectoren op basis van het overzicht van de gecumuleerde kasstromen per sector.

III. Sectoriële balansen

III.1 Balans per 31 december 2018

31/12/2018	Commerciële activiteiten	Opdrachten van openbare dienst	Historische schuld	Eliminatie intersectoriële deelnemingen	Totaal
Activa					
Immateriële en materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen en vaste activa aangehouden voor verkoop (met uitzondering van de beëindigde bedrijfsactiviteiten)	577.045.881,92	7.310.578.954,00	0,00	0,00	7.887.624.835,92
Deelnemingen in dochterondernemingen, joint-ventures en verbonden ondernemingen	253.844.701,92	93.263.964,10	0,00	0,00	347.108.666,02
Intersectoriële deelnemingen	0,00	980.920.846,40	0,00	-980.920.846,40	0,00
Handelsvorderingen en overige debiteuren	39.700.930,21	1.041.106.223,57	961.924.427,14	0,00	2.042.731.580,92
Afgeleide financiële instrumenten	0,00	144.142,75	267.618.898,36	0,00	267.763.041,11
Overige financiële activa	51.266.028,69	0,00	618.516.965,89	0,00	669.782.994,58
Belastingvorderingen op het huidige resultaat	0,00	13.106.475,11	0,00	0,00	13.106.475,11
Voorraden	16.016.917,35	201.605.477,17	0,00	0,00	217.622.394,52
Geldmiddelen en kasequivalenten	0,00	121.308.964,14	168.466.616,00	0,00	289.775.580,14
Vaste activa aangehouden voor verkoop (beëindigde activiteiten)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal der activa	937.874.460,09	9.762.035.047,24	2.016.526.907,39	-980.920.846,40	11.735.515.568,32
Passiva					
Kapitaal	684.423.134,44	545.520.057,53	0,00	-980.920.846,40	249.022.345,57
Reserves en overgedragen resultaat	188.842.556,81	-589.672.306,99	-89.990.709,75	0,00	-490.820.459,92
Resultaat van het boekjaar	100.939.193,43	-171.542.563,24	67.739.626,20	0,00	-2.863.743,61
Eigen vermogen	974.204.884,68	-215.694.812,69	-22.251.083,55	-980.920.846,40	-244.661.857,96282
Kapitaalsubsidies	0,00	6.972.121.559,75	0,00	0,00	6.972.121.559,75
Voorzieningen	120.942.891,56	126.377.140,58	0,00	0,00	247.320.032,14
Financiële schulden	7.405.523,26	4.485.992,39	3.047.735.724,89	0,00	3.059.627.240,54
Afgeleide financiële instrumenten	213.757,85	4.856.091,58	409.834.230,31	0,00	414.904.079,74
Belastingsschulden op het resultaat van het boekjaar	0,00	3.320.433,08	0,00	0,00	3.320.433,08
Handelschulden	0,00	422.545.303,32	0,00	0,00	422.545.303,32
Sociale schulden	4.750.022,56	85.582.094,29	0,00	0,00	90.332.116,85
Personeelsbeloningen	23.412.030,81	427.573.327,67	0,00	0,00	450.985.358,48
Overige schulden	7.274.247,32	274.935.991,59	36.811.063,47	0,00	319.021.302,38
Passiva	163.998.473,36	8.321.797.934,25	3.494.381.018,67	0,00	11.980.177.426,28
Intersectoriële rekeningen-courant	-200.328.897,95	1.655.931.925,68	-1.455.603.027,73	0,00	0,00
Totaal der passiva	937.874.460,09	9.762.035.047,24	2.016.526.907,39	-980.920.846,40	11.735.515.568,32

Historische schuld op 1/1/2014	1.906.832.556,69
Eigen vermogen	22.251.083,55
Historische schuld op 31/12/2018	1.929.083.640,24

III.2 Balans per 31 december 2017

31/12/2017	Commerciële activiteiten	Opdrachten van openbare dienst	Historische schuld	Eliminatie intersectoriële deelnemingen	Totaal
Activa					
Immateriële en materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen en vaste activa aangehouden voor verkoop (met uitzondering van de beëindigde bedrijfsactiviteiten)	519.261.018,22	7.316.467.033,60	0,00		7.835.728.051,82
Deelnemingen in dochterondernemingen, joint-ventures en verbonden ondernemingen	249.230.546,45	242.001.016,88	0,00		491.231.563,33
Intersectoriële deelnemingen	0,00	980.920.846,40		-980.920.846,40	0,00
Handelsvorderingen en overige debiteuren	48.177.287,30	1.073.532.156,65	986.886.009,85		2.108.595.453,80
Afgeleide financiële instrumenten	0,00	414.818,41	254.150.421,35		254.565.239,76
Overige financiële activa	51.885.762,55	4.747,45	625.305.939,31		677.196.449,31
Belastingvorderingen op het huidige resultaat	0,00	20.942.917,37	0,00		20.942.917,37
Voorraden	17.120.366,75	194.226.255,63			211.346.622,38
Geldmiddelen en kasequivalenten	0,00	180.807.892,36	207.063.991,67		387.871.884,03
Vaste activa aangehouden voor verkoop (beëindigde activiteiten)	1.602.442,23	0,00	0,00		1.602.442,23
Totaal der activa	887.277.423,50	10.009.317.684,75	2.073.406.362,18	-980.920.846,40	11.989.080.624,03
Passiva					
Kapitaal	684.423.134,44	545.520.057,53	0,00	-980.920.846,40	249.022.345,57
Reserves en overgedragen resultaat	140.142.614,88	-621.455.749,40	-93.571.089,82	0,00	-574.884.224,33
Resultaat van het boekjaar	48.733.778,83	35.731.999,20	3.600.715,29	0,00	88.066.493,31
<i>Eigen vermogen</i>	<i>873.299.528,14</i>	<i>-40.203.692,67</i>	<i>-89.970.374,53</i>	<i>-980.920.846,40</i>	<i>-237.795.385,45</i>
Kapitaalsubsidies	0,00	6.710.008.754,16	0,00	0,00	6.710.008.754,16
Voorzieningen	112.308.625,40	133.930.867,53		0,00	246.239.492,93
Financiële schulden	7.422.954,18	5.004.564,18	3.480.719.283,78	0,00	3.493.146.802,14
Afgeleide financiële instrumenten	274.873,86	5.295.899,97	401.013.323,90	0,00	406.584.097,73
Handelschulden	0,00	423.679.952,13	0,00	0,00	423.679.952,13
Sociale schulden	4.620.346,49	81.315.764,85	0,00	0,00	85.936.111,34
Personeelsbeloningen	24.166.067,08	425.310.576,08		0,00	449.476.643,16
Overige schulden	22.721.927,99	327.529.782,35	61.552.445,55		411.804.155,89
<i>Passiva</i>	<i>171.514.795,00</i>	<i>8.112.076.161,25</i>	<i>3.943.285.053,23</i>	<i>0,00</i>	<i>12.226.876.009,48</i>
Intersectoriële rekeningen-courant	-157.536.899,65	1.937.445.216,17	-1.779.908.316,52	0,00	0,00
Totaal der passiva	887.277.423,50	10.009.317.684,75	2.073.406.362,18	-980.920.846,40	11.989.080.624,03

Historische schuld op 1/1/2014	1.906.832.556,69
Eigen vermogen	89.970.374,53
Historische schuld op 31/12/2017	1.996.802.931,22

IV. Sectoriële resultatenrekeningen

IV.1 Resultatenrekening 2018

2018	Commerciële activiteiten	Opdrachten van openbare dienst	Historische schuld	Eliminatie intersectoriële deelnemingen	Totaal
Bedrijfsopbrengsten	358.097.009,74	1.035.776.093,70	112.841.433,41	-172.115.687,79	1.334.598.849,06
Omzet	271.715.291,97	1.038.365.701,53	0,00	-175.314.273,68	1.134.766.719,82
Geproduceerde vaste activa	265.788,93	138.835.081,96	0,00	2.246.044,29	141.346.915,18
Overige bedrijfsopbrengsten	86.115.928,84	-141.424.689,79	112.841.433,41	952.541,60	58.485.214,06
			0,00		
Bedrijfskosten	-243.542.140,11	-2.402.091.822,60	-4.100,08	172.115.687,79	-2.473.522.375,00
Grondstoffen en handelsgoederen	-11.288.813,17	-97.725.202,48	0,00	219.307,75	-108.794.707,90
Diensten en diverse goederen	-172.508.880,17	-1.342.666.787,13	0,00	290.311.731,82	-1.224.863.935,48
Personeelskosten	-53.160.931,60	-945.645.138,01	0,00	-115.301.594,35	-1.114.107.663,96
Overige bedrijfskosten	-6.583.515,17	-16.054.694,98	-4.100,08	-3.113.757,43	-25.756.067,66
EBITDA voor exploitatiesubsidies	114.554.869,63	-1.366.315.728,90	112.837.333,33	0,00	-1.138.923.525,94
<i>waarvan cash recurrent</i>	55.997.180,44	-1.201.336.608,51			-1.145.339.428,07
<i>waarvan cash niet recurrent</i>	8.238.357,45	-132.626,61	0,00		8.105.730,84
Exploitatiesubsidies	0,00	1.216.084.222,26	0,00	0,00	1.216.084.222,26
Bedrijfsresultaat voor kapitaalsubsidies, afschrijvingen en waardeverminderingen	114.554.869,63	-150.231.506,64	112.837.333,33	0,00	77.160.696,32
<i>Cash recurrent</i>	55.997.180,44	14.747.613,75	0,00		70.744.794,19
<i>Cash niet recurrent</i>	8.238.357,45	-132.626,61	0,00		8.105.730,84
<i>Non cash*</i>	50.319.331,74	-164.846.493,78	112.837.333,33		-1.689.828,71
Kapitaalsubsidies	0,00	375.998.685,01	0,00		375.998.685,01
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op immateriële, materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen	-20.364.135,69	-404.986.474,38	0,00		-425.350.610,07
Bijzondere waardeverminderingen op deelnemingen in dochterondernemingen, joint-ventures en geassocieerde ondernemingen	0,00	0,00	0,00		0,00
Bedrijfsresultaat	94.190.733,94	-179.219.296,01	112.837.333,33	0,00	27.808.771,26
Financieel resultaat	7.112.450,75	10.870.807,25	-46.857.629,57	0,00	-28.874.371,57
<i>Cash</i>	7.419.356,58	15.930.279,76	-43.948.957,07		-20.599.320,73
<i>Non cash</i>	-306.905,83	-5.059.472,51	-2.908.672,50		-8.275.050,84
Netto-resultaat van de beëindigde bedrijfsactiviteiten	0,00	0,00	0,00		0,00
Netto-resultaat voor belastingen	101.303.184,69	-168.348.488,76	65.979.703,76	0,00	-1.065.600,31
(Kosten) / opbrengsten van belastingen op het netto-resultaat	0,00	-9.572.756,82	0,00		-9.572.756,82
<i>Cash</i>	0,00	-28.252,88	0,00		-28.252,88
<i>Non cash</i>	0,00	-9.544.503,94	0,00	0,00	-9.544.503,94
Netto-resultaat	101.303.184,69	-177.921.245,58	65.979.703,76	0,00	-10.638.357,13
Andere elementen van de gerealiseerde en niet gerealiseerde resultaten	-363.991,26	6.378.682,34	1.759.922,44	0,00	7.774.613,52
Totaal gerealiseerde en niet gerealiseerde resultaten	100.939.193,43	-171.542.563,24	67.739.626,20	0,00	-2.863.743,61
<i>Cash</i>	71.654.894,47	30.517.014,02	-43.948.957,07		58.222.951,42
<i>Non cash</i>	29.284.298,96	-202.059.577,26	111.688.583,27		-61.086.695,03
Verschillen IFRS-BE-GAAP	35.393.994,99	7.823.231,88	-9.676.063,50	0,00	33.541.163,37
Resultaat BE-GAAP	136.333.188,41	-163.719.331,36	58.063.562,70	0,00	30.677.419,76

*Waarvan impact fusie Eurostation op 30/06/2018   57.746.311,06   -158.351.861,81   104.507.442,81   0,00   3.901.892,06

IV.2 Resultatenrekening 2017

2017	Commerciële activiteiten	Opdrachten van openbare dienst	Historische schuld	Eliminatie intersectoriële deelnemingen	Totaal
Bedrijfsopbrengsten	284.045.527,40	1.177.489.616,92	4.805.928,43	-176.906.300,00	1.289.434.772,75
Omzet	268.664.528,75	1.003.688.935,23	0,00	-181.151.364,84	1.091.202.099,14
Geproduceerde vaste activa	91.760,53	154.391.130,44	0,00	2.203.128,92	156.686.019,89
Overige bedrijfsopbrengsten	15.289.238,12	19.409.551,25	4.805.928,43	2.041.935,92	41.546.653,72
Bedrijfskosten	-224.084.819,70	-2.328.003.050,52	0,00	176.906.300,00	-2.375.181.570,22
Grondstoffen en handelsgoederen	-9.345.843,47	-88.140.603,04	0,00	587.186,98	-96.899.259,53
Diensten en diverse goederen	-161.029.362,23	-1.284.392.300,03	0,00	286.479.633,86	-1.158.942.028,40
Personeelskosten	-51.140.253,82	-939.427.077,72	0,00	-107.868.188,68	-1.098.435.520,22
Overige bedrijfskosten	-2.569.360,18	-16.043.069,73	0,00	-2.292.332,16	-20.904.762,07
EBITDA voor exploitatiesubsidies	59.960.707,70	-1.150.513.433,60	4.805.928,43	0,00	-1.085.746.797,47
<i>waarvan cash recurrent</i>	56.162.615,57	-1.167.033.632,56	0,00	0,00	-1.110.871.016,99
<i>waarvan cash niet recurrent</i>	-3.300.985,76	11.276.611,55	0,00	0,00	7.975.625,79
Exploitatiesubsidies	0,00	1.188.181.050,50	0,00	0,00	1.188.181.050,50
Bedrijfsresultaat voor kapitaalsubsidies, afschrijvingen en waardeverminderingen	59.960.707,70	37.667.616,90	4.805.928,43	0,00	102.434.253,03
<i>Cash recurrent</i>	56.162.615,57	21.147.417,94	0,00	0,00	77.310.033,51
<i>Cash niet recurrent</i>	-3.300.985,76	11.276.611,55	0,00	0,00	7.975.625,79
<i>Non cash</i>	7.099.077,89	5.243.587,41	4.805.928,43	0,00	17.148.593,73
Kapitaalsubsidies	0,00	381.074.527,61	0,00	0,00	381.074.527,61
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op immateriële, materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen	-16.806.102,24	-413.827.158,65	0,00	0,00	-430.633.260,89
Bijzondere waardeverminderingen op deelnemingen in dochterondernemingen, joint-ventures en geassocieerde ondernemingen	795.056,88	0,00	0,00	0,00	795.056,88
Bedrijfsresultaat	43.949.662,34	4.914.985,86	4.805.928,43	0,00	53.670.576,63
Financieel resultaat	4.550.452,46	5.764.117,07	-1.205.213,14	0,00	9.109.356,39
<i>Cash</i>	4.830.681,58	8.308.107,56	-24.984.668,96	0,00	-11.845.879,82
<i>Non cash</i>	-280.229,12	-2.543.990,49	23.779.455,82	0,00	20.955.236,21
Netto-resultaat van de beëindigde bedrijfsactiviteiten	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto-resultaat voor belastingen	48.500.114,81	10.679.102,93	3.600.715,29	0,00	62.779.933,02
(Kosten) / opbrengsten van belastingen op het netto-resultaat	0,00	19.516.515,64	0,00	0,00	19.516.515,64
<i>Cash</i>	0,00	-2.389,85	0,00	0,00	-2.389,85
<i>Non cash</i>	0,00	19.518.905,49	0,00	0,00	19.518.905,49
Netto-resultaat	48.500.114,81	30.195.618,57	3.600.715,29	0,00	82.296.448,66
Andere elementen van de gerealiseerde en niet gerealiseerde resultaten	233.664,02	5.536.380,63	0,00	0,00	5.770.044,65
Totaal gerealiseerde en niet gerealiseerde resultaten	48.733.778,83	35.731.999,20	3.600.715,29	0,00	88.066.493,31
<i>Cash</i>	57.692.311,39	40.729.747,20	-24.984.668,96	0,00	73.437.389,63
<i>Non cash</i>	-8.958.532,57	-4.997.748,00	28.585.384,25	0,00	14.629.103,68
Verschillen IFRS-BE-GAAP	741.413,24	-21.139.213,00	-9.036.421,79	0,00	-29.434.221,55
Resultaat BE-GAAP	49.475.192,07	14.592.786,20	-5.435.706,50	0,00	58.632.271,76

V. Sectoriële kasstromen

	2018			2017		
	Commerciële activiteiten	Oprachten openbare dienst	Totaal	Commerciële activiteiten	Oprachten openbare dienst	Totaal
EBITDA cash recurrent en niet recurrent	64.235.537,89	14.614.987,14	78.850.525,03	52.861.629,81	32.424.029,49	85.285.659,30
Financieel resultaat cash rechtstreeks toewijsbaar aan sectoren	3.051.364,09	13.449.131,77	16.500.495,86	1.632.144,36	12.611.620,80	14.243.765,16
Belastingen	0,00	-28.252,88	-28.252,88	0,00	-2.389,85	-2.389,85
Cash resultaat voor intersectorieel financieel resultaat	67.286.901,98	28.035.866,03	95.322.768,01	54.493.774,17	45.033.260,44	99.527.034,61
Immateriële, materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen, netto*	-14.506.017,21	-398.665.851,35	-413.171.868,56	-39.594.203,03	-430.160.996,29	-469.755.199,32
Geinde kapitaalsubsidies*	0,00	605.226.711,74	605.226.711,74	0,00	728.354.463,17	728.354.463,17
Financiële activa, netto	-13.127,50	-12.084,19	-25.211,69	3.623.861,34	-51.973,53	3.571.887,81
Totaal kasstroom zonder BBK	52.767.757,27	234.584.642,23	287.352.399,50	18.523.432,48	343.174.753,79	361.698.186,27
Behoeftte aan bedrijfskapitaal	-6.468.093,98	36.571.842,80	30.103.748,82	26.258.215,85	-49.688.986,52	-23.430.770,67
Kasstroom voor intersectorieel financieel resultaat	46.299.663,28	271.156.485,04	317.456.148,32	44.781.648,33	293.485.767,27	338.267.415,60
Intersectoriële financiële resultaten	4.367.992,49	2.481.147,99	6.849.140,48	3.198.537,22	-4.303.513,24	-1.104.976,02
Kasstroom	50.667.655,78	273.637.633,02	324.305.288,80	47.980.185,55	289.182.254,03	337.162.439,58

* intersectoriële overdrachten inbegrepen

VI. Intersectoriële rekeningen-courant

	2018			2017		
	Commerciële activiteiten	Oprachten van openbare dienst	Historische schuld	Commerciële activiteiten	Oprachten van openbare dienst	Historische schuld
Begin van het jaar	-157.536.899,65	1.937.445.216,17	-1.779.908.316,52	-123.449.350,37	2.240.520.106,47	-2.117.070.756,10
Intersectoriële hertoewijzigingen	7.875.657,47	-7.875.657,47	0,00	13.892.636,27	-13.892.636,27	0,00
Kasstroom voor de intersectoriële financiële resultaten	-46.299.663,28	-271.156.485,04	317.456.148,31	-44.781.648,33	-293.485.767,27	338.267.415,60
Intersectoriële financiële resultaten	-4.367.992,50	-2.481.147,98	6.849.140,48	-3.198.537,22	4.303.513,24	-1.104.976,02
Einde van het jaar	-200.328.897,95	1.655.931.925,68	-1.455.603.027,73	-157.536.899,65	1.937.445.216,17	-1.779.908.316,52

VII. Overheidstussenkomsten

VII.1 Kapitaalsubsidies

2018	Commerciële activiteiten	Oprachten openbare dienst	Historische schuld	Totaal
01/01/2018	0,00	6.710.008.754,16	0,00	6.710.008.754,16
Nieuw*	0,00	638.111.490,60	0,00	638.111.490,60
In resultaatname	0,00	-375.998.685,01	0,00	-375.998.685,01
31/12/2018	0,00	6.972.121.559,75	0,00	6.972.121.559,75

* intersectoriële overdrachten inbegrepen

2017	Commerciële activiteiten	Oprachten openbare dienst	Historische schuld	Totaal
01/01/2017	0,00	6.437.538.357,10	71.379,36	6.437.609.736,46
Nieuw*	0,00	653.544.924,67	-71.379,36	653.473.545,31
In resultaatname	0,00	-381.074.527,61	0,00	-381.074.527,61
31/12/2017	0,00	6.710.008.754,16	0,00	6.710.008.754,16

* intersectoriële overdrachten en dading Infrabel inbegrepen

2018	Commerciële activiteiten	Oprachten openbare dienst	Historische schuld	Totaal
Aanschaffingen activa*	28.347.196,75	400.831.626,08	0,00	429.178.822,83
Inningen van subsidies	0,00	605.226.711,74	0,00	605.226.711,74
Gesubsidieerd percentage	0,0%	151,0%	N.S.	141,0%

* inclusief intersectoriële transfer

2017	Commerciële activiteiten	Oprachten openbare dienst	Historische schuld	Totaal
Aanschaffingen activa*	43.028.014,50	433.351.890,05	0,00	476.379.904,55
Inningen van subsidies	0,00	728.354.463,17	0,00	728.354.463,17
Gesubsidieerd percentage	0,0%	168,1%	N.S.	152,9%

* inclusief intersectoriële transfers

31/12/2018	Commerciële activiteiten	Oprachten openbare dienst
Activa	577.045.881,92	7.310.578.954,00
Kapitaalsubsidies	0,00	6.972.121.559,75
Gesubsidieerd percentage	0,0%	95,4%

31/12/2017	Commerciële activiteiten	Oprachten openbare dienst
Activa	519.261.018,22	7.316.467.033,60
Kapitaalsubsidies	0,00	6.710.008.754,16
Gesubsidieerd percentage	0,0%	91,7%

VII.2 Exploitatiesubsidies

2018	Commerciële activiteiten		Opdrachten van openbare dienst		2017	Commerciële activiteiten		Opdrachten van openbare dienst	
Omzet	0,00	29.855.000,00			Omzet	0,00	29.257.000,00		
Exploitatiesubsidies	0,00	1.216.084.222,26			Exploitatiesubsidies	0,00	1.188.181.050,50		
Exploitatiesubsidies via het resultaat	0,00	1.245.939.222,26			Exploitatiesubsidies via het resultaat	0,00	1.217.438.050,50		
waarvan variabele exploitatiesubsidies	0,00	490.592.662,73			waarvan variabele exploitatiesubsidies	0,00	467.003.646,50		

VII.3 Interestsubsidies

2018	Historische schuld	2017	Historische schuld
Interestsubsidies*	26.876.683,02	Interestsubsidies*	26.400.090,79

* in het financieel resultaat begrepen

VII.4 Vorderingen op overheid - subsidies

	Kaptiaalsubsidies	Exploitatiesubsidies*	Interestsubsidies	Totaal
01/01/2018	74.766.509,18	498.700.505,06	17.392.250,59	590.859.264,83
Nieuw	638.111.490,60	1.245.939.222,26	26.876.683,02	1.910.927.395,88
Inningen	-605.226.711,74	-1.268.958.000,00	-25.350.309,21	-1.899.535.020,95
Andere bewegingen		0,00		0,00
31/12/2018	107.651.288,04	475.681.727,32	18.918.624,40	602.251.639,76

*hierbij inbegrepen wat in de omzet geboekt wordt

	Kaptiaalsubsidies	Exploitatiesubsidies*	Interestsubsidies	Totaal
01/01/2017	149.647.427,04	371.762.454,56	12.096.450,70	533.506.332,30
Nieuw	653.473.545,31	1.217.438.050,50	26.400.090,79	1.897.311.686,60
Inningen	-728.354.463,17	-1.090.500.000,00	-26.346.024,89	-1.845.200.488,06
Andere bewegingen		0,00	5.241.733,99	5.241.733,99
31/12/2017	74.766.509,18	498.700.505,06	17.392.250,59	590.859.264,83

*hierbij inbegrepen wat in de omzet geboekt wordt

VIII. Evolutie van de historische schuld

€	31/12/2017	31/12/2018
Netto financiële schuld	2.639.701.160,53	2.244.038.018,59
Prefinancieringen	-668.664.098,36	-639.347.570,62
MtM	-282.839.368,00	-304.167.049,29
NPV	38.333.419,49	30.001.581,65
Fair Value	128.140.815,35	126.733.157,62
GNVI	15.206.762,04	20.595.973,33
Intersectoriële financiële resultaten	-15.244.238,59	-8.395.098,11
Cumul van de kasstromen van de overige sectoren	142.168.478,75	459.624.627,06
	1.996.802.931,21	1.929.083.640,23
		
	-67.719.290,98	
Non cash elementen	-4.350.284,28	
Betaalde netto-interesten	35.062.991,12	
Andere financiële resultaten cash		
Intersectoriële financiële resultaten	6.849.140,48	
Wisselkoersverschillen	-773.695,49	
	-104.507.442,81	
	-67.719.290,98	

4. Verslag van het College van commissarissen

Verslag van het College van commissarissen aan de algemene vergadering van NMBS NV van Publieke Recht over de jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2018

Verslag van het College van commissarissen aan de algemene vergadering van NMBS NV van Publiek Recht over de jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2018

In het kader van de wettelijke controle van de jaarrekening van NMBS NV van Publiek Recht (de "Vennootschap"), leggen wij u ons verslag van het College van commissarissen voor. Dit bevat ons verslag over de controle van de jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2018, alsook het verslag betreffende de overige door wet-, regelgeving en normen gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

De bedrijfsrevisoren, leden van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, werden benoemd in hun hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 31 mei 2017, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan. Hun mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2019. Zij hebben de wettelijke controle van de jaarrekening van NMBS NV van Publiek Recht uitgevoerd voor de eerste maal dit jaar.

Op grond van artikel 25 §3 van de wet van 21 maart 1991 werden twee leden van het College van commissarissen benoemd door de algemene vergadering van het Rekenhof van 14 december 2016.

Verslag over de controle van de jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de jaarrekening van de Vennootschap over het boekjaar afgesloten op 31 december 2018 opgesteld in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel. Deze jaarrekening omvat de balans op 31 december 2018, alsook de resultatenrekening van het boekjaar afgesloten op die datum evenals de toelichting. Het balanstotaal bedraagt EUR 11.736.084.375 en de resultatenrekening sluit af met een winst van het boekjaar van EUR 30.677.420.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van de Vennootschap per 31 december 2018, alsook van haar resultaten over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel.

KPMG Bedrijfsrevisoren CVBA Burgerlijke vennootschap met handelsvorm en met beperkte aansprakelijkheid / BTW BE 0419.122.548 RPR Brussel
Maatschappelijke zetel: Luchthaven Brussel Nationaal 1K - 1930 Zaventem - België
KPMG Bedrijfsrevisoren, a Belgian civil CVBA/SCRL and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity

BDO Bedrijfsrevisoren Burgerlijke vennootschap met handelsvorm en met beperkte aansprakelijkheid / BTW BE 0419.122.548 RPR Brussel
Maatschappelijke zetel: Da Vincilaan 9 Box E.6 - Elsinore Building - 1935 Zaventem - België
BDO Bedrijfsrevisoren Burg. Ven. CVBA, a limited liability company incorporated in Belgium, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms.
BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO Member Firms.

Rekenhof | Cour des Comptes
Regentschapsstraat 2 – 1000 Brussel | Rue de Régence 2 – 1000 Bruxelles

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België. Wij hebben bovendien de door IAASB goedgekeurde internationale controlestandaarden toegepast die van toepassing zijn op de huidige afsluitdatum en nog niet goedgekeurd op nationaal niveau, en het referentiestelsel specifiek aan de vennootschap, zoals opgenomen in de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, alsook meer specifiek op de spoorwegmaatschappijen gerichte wet- en regelgeving. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie "Verantwoordelijkheden van het college van commissarissen voor de controle van de jaarrekening" van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor de jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel, alsook voor de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Vennootschap om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Vennootschap te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van het College van commissarissen voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een verslag van het College van commissarissen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de controle van de jaarrekening in België na.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Vennootschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen dat de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Vennootschap om haar continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de Vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening, en van de vraag of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld.

Wij communiceren met het bestuursorgaan onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Verslag betreffende de overige door wet-, regelgeving en normen gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag en van de documenten die overeenkomstig de wettelijke en reglementaire voorschriften dienen te worden neergelegd, voor het naleven van de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften die van toepassing zijn op het voeren van de boekhouding, alsook voor het naleven van het Wetboek van vennootschappen en van de statuten van de Vennootschap.

Verantwoordelijkheden van het college van commissarissen

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (Herzien in 2018) bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag, bepaalde documenten die overeenkomstig de wettelijke en reglementaire voorschriften dienen te worden neergelegd, alsook de naleving van bepaalde verplichtingen uit het Wetboek van vennootschappen en van de statuten te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag overeenstemt met de jaarrekening voor hetzelfde boekjaar en is opgesteld overeenkomstig de artikelen 95 en 96 van het Wetboek van vennootschappen.

In de context van onze controle van de jaarrekening, zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag een afwijking van materieel belang bevat, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, dienen wij u geen afwijking van materieel belang te melden.

Vermelding betreffende de sociale balans

De sociale balans neer te leggen bij de Nationale Bank van België overeenkomstig artikel 100 §1, 6°/2 van het Wetboek van vennootschappen, bevat, zowel qua vorm als qua inhoud alle door dit Wetboek voorgeschreven inlichtingen en bevat geen van materieel belang zijnde inconsistenties ten aanzien van de informatie waarover wij beschikken in het kader van onze opdracht.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Onze bedrijfsrevisorenkantoren en ons netwerk hebben geen opdrachten die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de jaarrekening verricht en onze bedrijfsrevisorenkantoren zijn in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Vennootschap.
- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de jaarrekening bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de jaarrekening.

Andere vermeldingen

- Onverminderd formele aspecten van ondergeschikt belang, werd de boekhouding gevoerd in overeenstemming met de in België van toepassing zijnde wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften.
- De resultaatverwerking, die aan de algemene vergadering wordt voorgesteld, stemt overeen met de wettelijke en statutaire bepalingen.
- Wij dienen u geen verrichtingen of beslissingen mede te delen die in overtreding met de statuten of het Wetboek van vennootschappen zijn gedaan of genomen.

Brussel, 26 april 2019

Het College van commissarissen

De leden van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren

KPMG Bedrijfsrevisoren
Commissaris
vertegenwoordigd door

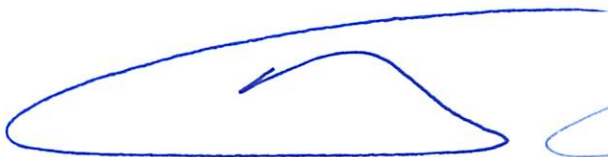
Patrick De Schutter
Bedrijfsrevisor

BDO Bedrijfsrevisoren
Commissaris
vertegenwoordigd door

Felix Fank
Bedrijfsrevisor

Het Rekenhof vertegenwoordigd door

Rudi Moens
Raadsheer in het Rekenhof

Michel de Fays
Raadsheer in het Rekenhof